

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Ühiskonnateaduste instituut
Infokorralduse õppekava

Maret Kuresoo

Infokorralduse kujunemine ja toimimine väliseesti kogukondades

Eesti Selts Belgias näitel

Lõputöö

Juhendaja: Tiina Palu, MA

Tartu 2025

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE	5
1.1 Rändega seotud raamistik	5
1.2 Infokorraldusega seotud raamistik	7
1.3 Eesti Selts Belgias tutvustus	10
1.4 Uurimisküsimused	12
2. METOOD JA VALIM	14
2.1 Andmekogumismeetodid	14
2.2 Meetodi usaldusväarsus, eetika ja eneserefleksioon	16
3. TULEMUSED JA ARUTELU	17
3.1 Infokorralduse areng Eesti diasporaaga seotud organisatsioonides	17
3.1.1 Ajaloolised rändelained ja infoleviku korraldamine diasporaas	17
3.2 Eesti Selts Belgias infokorraldus	24
3.2.1 ESB infokorralduse analüüs	24
3.2.2 Küsitluse tulemused ja analüüs	28
3.2.3 Praktilised ettepanekud	35
TÖÖ KOKKUVÕTE	38
SUMMARY	40
KASUTATUD KIRJANDUS	42
LISAD	47
Lisa 1. Küsimustik	47
Lisa 2. Seltsi olulisemad sidusrühmad ja koostööpartnerid	52
Lisa 3. Esimesed Eesti seltsid	54
Lisa 4. Eestikeelsete raamatute ilmumine 1944-1991	55
Lisa 5: Eestlaste grupid Facebookis	56
Lisa 6. ESB korraldatud sündmused 2024–2025	57
Lisa 7. E-maili list	60
Lisa 8. Smaily uudiskiri	61
Lisa 9. ESB Facebooki konto	62
Lisa 10. Facebooki grupp "Eestlased Belgias"	63
Lisa 12. Koduleht	65
Lisa 13. Ajakiri "Euroopa südames"	66
Lisa 14. Valimi kirjeldus	66
Lisa 15. Töös kasutatud mõisted	68

SISSEJUHATUS

Selle lõputöö keskmes on infokorraldus diasporaorganisatsioonides läbi aja ning kaasaegse näitena infokorraldus Eesti Seltsis Belgias (ESB). See teemavalik on seotud minu enda praktilise kogemusega, kuna olen osalenud Eesti diasporaakogukonna tegevuses Belgias ning tajunud, kui keskne roll on infokorraldusel kogukonna toimimises. Olles nii info saaja kui jagaja rollis, olen märganud, et info liikumine ei sõltu üksnes tehnilistest kanalitest, vaid ka kogukonna ootustest, harjumustest ja ühisest tähendusest, mida info endas kannab. See töö annab võimaluse analüüsida seda kogemust laiemas teoreetilises ja ajaloolises kontekstis ning panustada läbi selle Eesti diasporaakogukonna infokorralduse heasse toimimisse.

Eesti diaspora on kujunenud eri ajaperioodidel ja poliitilistes oludes alates 19. sajandi väljarändest kuni 21. sajandi mobiilsete rändemustriteni (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017). Tänapäeva globaliseerivas maailmas, kus rahvusvaheline ränne ja hargmaine eluviis on paljude igapäevaseks tegelikkuseks, seisavad diasporaakogukonnad uute väljakutsete ees.

On oluline mõista, et üks võtmetegureid diaspora püsimisel ja tugevusel on infokorraldus. Infokorraldus üldise mõistena tähistab süsteemset tegevust, mis hõlmab nii info loomist, haldamist, talletamist kui ka selle edastamist erinevatele sihtrühmadele. Seejuures pole oluline ainult teabe levitamine, vaid ka infovoogude strateegiline kujundamine vastavalt kogukonna vajadustele ja sotsiaalsele kontekstile (Leurs ja Prabhakar, 2018). Kuna diasporaad on sageli sotsiaalselt ja digitaalselt mitmekesised, peab ka infokorraldus olema paindlik ja kihiline, arvestades nii harjumusi, usaldust kui ka kultuurilisi tähendusi (Savolainen, 2023; Leurs ja Prabhakar, 2024). Ka erinevad diaspora-uuringud (Toomik ja Kaldur, 2023; Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017) näitavad, et diaspora liikmed vajavad lisaks praktilisele teabele ka kultuurilist ja sotsiaalset infot, mis aitab hoida sidet Eestiga ja tugevdada identiteeti.

Terviklik käsitlus, mis lähtub infokorralduse raamistikust, võimaldab analüüsida, kuidas diasporaorganisatsioon suudab infot sihipäraselt vahendada ja kogukonda toimivana hoida.

Töö eesmärk on analüüsida, kuidas on infokorraldus kujunenud Eesti diasporaorganisatsioonides eri ajastutel ning kuidas vastab tänane info- ja kommunikatsioonipraktika Eesti Seltsis Belgias kogukonnaliikmete infokäitumise vajadustele ja ootustele. Loodan, et töö aitab mõista infokorralduse olulisust läbi aja ning tänapäeval.

Selleks sõnastasin kaks uurimisküsimust:

1. Milliste peamiste arenguetappide kaudu on kujunenud Eesti diasporaorganisatsioonide infokorraldus ning millised tegurid on seda kujundanud?
2. Kuidas toimub infokorraldus Eesti Seltsis Belgias ning millised infokanalid ja -vormid vastavad kogukonnaliikmete infokäitumise vajadustele ja ootustele?

Lõputöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis tutvustan töö teoreetilist raamistikku, keskendudes diasporaa identiteedile, infokorraldusele ja digitaalsete keskkondade tähendusele. Teises peatükis kirjeldan metoodikat ja andmekogumist. Kolmandas peatükis annan ülevaate diasporaa infokorralduse ajaloolisest arengust läbi kolme rändeperioodi ja Eesti Seltsi Belgias infokorraldusest. Tööle lisanduvad kasutatud kirjanduse loetelu, lisad ja ingliskeelne kokkuvõte.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE

Selles peatükis annan ülevaate töös käsitletavate teemade teoreetilisest taustast. Eesmärk on luua selge ja viidatud raamistik, mis aitab mõista info- ja kommunikatsioonikorralduse kujunemist diasporaorganisatsioonides ning hinnata selle toimimist Eesti Seltsis Belgias.

Kuna infokorraldus diaspora vaates on tihedalt seotud inimeste liikumise, kuuluvustunde ja kultuuriliste praktikatega, käsitlen esmalt diaspora ja hargmaisuse teoreetilisi raamistikke. Need käsitlused loovad aluse arusaamale, millised sotsiaalsed ja kultuurilised tingimused mõjutavad infokorraldust diasporaorganisatsioonides. Seejärel keskendun infokorralduse käsitlustele, et siduda organisatsiooniline toimimine kogukondliku kommunikatsiooniga. Peatüki lõpus toon lühikese ülevaate Eesti Seltsi Belgias kujunemisloost, et luua empiirilisele analüüsile kontekst.

1.1 Rändega seotud raamistik

Sõna diaspora pärineb vanakreeka terminist *διασπορά*, mis tähendab 'laialipuistamist'. Võõrsõnade leksikon määratleb diaspora kui rahva hajutatust väljaspool ajaloolist kodumaad pärast sunniviisilist või vabatahtlikku väljarännet ning selle tulemusel tekkinud kogukonda uuel elukohamaal (Võõrsõnade leksikon, 2012). Eesti kontekstis kasutatakse diaspora liikme kohta mitmesuguseid mõisteid: nt väliseestlane, ulgüestlane, diasporaaestlane, rahvuskaaslane või eestlane välismaal, ning vahel eristatakse ka vana ja uut diasporaad (Kaldur jt, 2022). Klassikaliselt mõistetakse rahvusvahelist rännet kui inimeste liikumist ühest riigist teise vähemalt 12-kuuliseks eluperioodiks (Anniste, 2018). Oma töös käsitlen diasporaad kui eestlaste (vabatahtlikku) välisrännet ning sellele järgnenud elu- ja kogukonnategevust välisriikides.

Identiteet on diasporaade mõistmisel keskne mõiste. Filosoofilises tähenduses viitab see objekti suhtele iseendaga, sotsioloogilises tähenduses aga enesemääratlusele ja kuuluvustundele (Sarv, 2013). Diasporaakogukondades omandab rahvuslik identiteet erilise kaalu, kuna keele ja kultuuri säilitamine on kogukonna järjepidevuse aluseks (Dufresne, 2025; Valk, 2001). Identiteedi olulisust kinnitavad ka empiirilised uuringud. Näiteks toob uuring „Noored eestlased välismaal“ (Toomistu jt, 2023) välja, et 80% vastanutest peab eestlasena identifitseerumist väga

oluliseks, see näitaja ületab kõik teised kuuluvustasandid. Samuti selgub, et rahvusliku kuuluvuse tajumine ei sõltu vastajate asukohariigist, mis viitab sellele, et mobiilne eluviis ja rahvuslik identiteet ei välista teineteist. (Toomistu jt, 2023). Tsagarousianou (2004, 2022) rõhutab, et kuuluvus ei kujune diasporaas üksnes kultuurilise päritolu kaudu, vaid läbi meediavahendatud suhete, ühismälu ja kommunikatiivsete praktikate, mis loovad sidemeid üle geograafiliste ja generatsiooniliste piiride. Meedia ei ole pelgalt info vahendaja, vaid sotsiaalne ruum, kus kujuneb kollektiivne identiteet ja tähenduslik sotsiaalne side.

Varasemad uuringud on näidanud, et eestlaste rahvuslik identiteet on tihedalt seotud Eesti kultuuri ja eriti keelega, mis loob olulise jagatud kuuluvustunde (Kirch, 2002). See selgitab ka, miks on põlvkondadeüleselt peetud oluliseks eesti keele õpetamist lastele ja selle säilitamist – seda käsitletakse rahvusliku identiteedi püsimise võtmetingimusena (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017).

Tänapäeva rännet iseloomustab **hargmaine eluviis ehk transnatsionaalsus**, millega kaasneb kuuluvus mitme riigi ja kultuuriruumi (Dekker ja Engbersen, 2013). Eesti õigekeelsussõnaraamatu järgi viitab hargmaine nähtus tegevustele, mis toimuvad samaaegselt mitmes geograafilises asukohas (ÕS, 2018), ent teaduskirjanduses tuuakse välja, et hargmaisus ei tähenda vaid füüsilist liikumist, vaid ka kultuurilist ja sotsiaalset kuuluvust mitmesse ühiskonda korraga (Vihalemm, 2017; Komito 2011). Leurs ja Prabhakar (2024) märgivad, et hargmaine kuuluvus väljendub ka digitaalses osaluses ja tähendusloomes, mille kaudu diasporaaliikmed säilitavad samal ajal sidet mitme kultuurilise ruumiga. Seega ei tähenda hargmaine eluviis kodumaast loobumist, vaid võimaldab paralleelselt elada ja kuuluda mitmesse sotsiaalsesse ruumi.

Hargmaisuse nähtust on uuritud ka kvantitatiivselt, et mõista selle levikut ja ulatust Eesti kontekstis. Ahas jt (2017) kasutasid mobiilpositsioneerimise andmeid, et kaardistada Eesti elanike liikumismustreid ning määratleda hargmaist elustiili. Selle analüüsi põhjal on hargmaine inimene, kes viibib 25–75% aastast välismaal ja teeb sihtriiki 5–52 reisi aastas (Ahas jt, 2017).

Teine eestlastele omane mõiste 21. sajandil on **võrgustikupõhine ränne** (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017). See tähendab, et sageli eelistatakse neid sihtriike, kus on juba ees tuttavaid või kaasmaalasi, sest olemasolevad sidemed lihtsustavad kohanemist. Nagu leiavad Pitoski jt (2023) ei kujune sellised migratsioonivõrgustikud juhuslikult, vaid järgivad sotsiaalseid ja geograafilisi mustreid, mõjutades otseselt sihtkoha valikut. See kinnitab, et rändeteed ja infovood ei toimi

lahus, vaid moodustavad omavahel seotud suhtlusvõrgustiku, mis toetab kogukonnasisest infokorraldust ka uues elukeskkonnas.

Hargmaine eluviis ja võrgustikupõhine ränne on tihedalt seotud diasporaakogukondade infokorraldusega. Kuna diasporaakogukonnad tegutsevad mitme kultuuriruumi ja digitaalse keskkonna ristumiskohal, on nende infokorraldus tihedalt seotud nii sotsiaalse identiteedi kui tehnoloogilise keskkonnaga. Järgnevalt keskendun infokorralduse ja kommunikatsiooni teoreetilistele mudelitele, mis aitavad mõista infovoogude kujunemist ja tähendust diasporaorganisatsioonis

1.2 Infokorraldusega seotud raamistik

Infokorraldus on organisatsiooni või kogukonna süsteemne tegevus, mis hõlmab info loomist, haldamist, talletamist ja edastamist viisil, mis toetab strateegilisi eesmärke ning igapäevast toimimist (Detlor, 2010). Järjest enam rõhutatakse, et infokorraldus ei ole tehniline ega institutsionaalne küsimus, vaid sotsiaalne praktika, mille kaudu inimesed loovad tähendusi, suhteid ja kollektiivset kuuluvust (Savolainen, 2023). Selle mõistmiseks on oluline käsitleda nii tehnilisi, sotsiaalseid kui ka kultuurilisi aspekte.

Infokorralduse **mitmekihilisele olemusele** on tähelepanu juhtinud mitmed uurijad läbi aja. Bates (1999) eristab füüsilist, sotsiaalset ja disainilist tasandit, mis loovad infokorralduse struktuurse raamistiku. Hepp (2020) rõhutab, et digiajastu infovood kujunevad hajusates ja omavahel põimunud meediakeskkondades, kus formaalsed ja mitteametlikud suhtlusviisid on tihedalt läbi põimunud. Infokorraldus ei toimu enam kindlate kanalite piires, vaid selle tähendus ja mõju kujunevad sotsiaalsete praktikate kaudu. Selle sotsiaalses mõõtmes on oluline ka kontekstitundlikkus, usaldus ja osalus, mida kirjeldab oma käsitluses ka Boyd (2014).

Organisatsioonilise infokorralduse vaates tuleb mõista, et organisatsioon ei ole pelgalt hierarhiline struktuur, vaid suhtluses kujunev tähenduslik süsteem, kus info loomine, jagamine ja mõtestamine määravad selle toimimise ja identiteedi (Miller, 2021). Shockley-Zalabak (2015) märgib, et info edastamine organisatsioonilises kontekstis pole kunagi neutraalne – see on seotud väärtuste ja eesmärkidega ning on **identiteeti ja kuuluvust kujundav** protsess. Nende käsitlusi laiendab Couldry ja Hepp (2017), kelle järgi ei ole ka meedia kunagi pelgalt info edastuskanal, vaid sotsiaalne ruum, mis kujundab kollektiivset kuuluvust ja tähendusloomet.

Digikeskkondades ei ole infokorraldus tsentraliseeritud teabeedastus, vaid osaluslik ja võrgustikupõhine tegevus. Bruns'i (2008) *produsage*'i mõiste viitab sellele, et inimesed on samaaegselt **info loojad ja tarbijad**. Seda mõtet viib edasi Hepp (2020), kes oma **süvameediastumise** (*deep mediatization*) teooria kaudu selgitab, kuidas digiajastul on meedia põimunud igapäevaelu ja sotsiaalse korraldusega. Sellises meediakeskkonnas, kus info liigub hajusalt ja osaluspõhiselt, ametlike ja mitteametlike radade kaudu, ei määra infokorraldust üksnes institutsionaalsed struktuurid, vaid ka sotsiaalne osalus, suhtlusvõrgustikud ning kultuurilised tähendusväljad, mis kujundavad, kuidas ja kelle kaudu info kogukondades levib. Garrido (2022) lisab, et digitaalsetes keskkondades ei toimi infokanalid üksnes edastusvahenditena, vaid ka kogukondliku kuuluvuse ja identiteedi väljendamise platvormidena. Need võimaldavad kasutajatel mitte ainult teavet vastu võtta, vaid ka seda kujundada, kommenteerida ja jagada. Need käsitlused koos selgitavad hästi, miks traditsiooniliste infokanalite kõrval on üha enam vajalikud ka interaktiivsed ja mitteametlikud platvormid.

Lisaks on oluline arvestada, et erinevad digitaalsed infokanalid täidavad kasutajate jaoks erinevaid rolle. Sundar ja Limperos (2013) selgitavad MAIN-mudeli kaudu, et kanali omadused (vormistus, kontrollitavus ja interaktiivsus) mõjutavad info tajumist ja **usaldusväarsust**. Madianou (2021) polümeedia teooria täiendab seda vaadet, tuues välja, et digitaalsed kanalid ei ole pelgalt tehnilised vahendid, vaid sotsiaalselt laetud ruumid, mis kujundavad suhteid, kuuluvust ja identiteeti. Diasporaorganisatsioonide puhul muutuvad need kanalid seega ühtaegu praktilisteks tööriistadeks ja kultuurilise järjepidevuse ruumiks.

Diasporaade infokorraldus

Mitmed autorid (Dekker, Vihalem, Toomistu, Telve jt) on tõdenud, et tänapäeval on **digitaalsed platvormid** kujunenud diasporaade jaoks kõige olulisemaks infokanaliks. Uued tehnoloogiad, eriti sotsiaalvõrgustikud, ei toimi pelgalt info vahendajatena, vaid mängivad kesksel rollil kultuurilise järjepidevuse hoidmisel ja sidemete säilitamisel kodumaaga (Li, 2024; Kährlik jt, 2018). Nagu väidab Shockley-Zalabak (2015), on tänapäevased sidetehnoloogiad loonud olukorra, kus üksikisikud, organisatsioonid ja kogukonnad on omavahel tihedamalt seotud kui kunagi varem. Samas suunas mõtleb ka Boyd (2014), kelle käsitlusel ei ole digisuhtlus mitte kõrvaline nähtus, vaid loomulik osa igapäevasest sotsiaalsest elust ning kuuluvuse ja usalduse kujundamise vahend.

Dekkeri ja Engberseni (2013) kirjeldatud sotsiaalmeedia funktsioonid (emotsionaalsete sidemete hoidmine ja mitteametliku info jagamine) on diasporaade jaoks ajas muutunud

täenduslikumaks, olles üha enam seotud kuuluvustunde ja kogukondliku identiteedi kujunemisega (tabel 1). Nagu juhivad tähelepanu ka Leurs ja Prabhakar (2024), ei piirdu diasporaade digisuhtlus üksnes praktilise infovahetusega, vaid kannab endas ka kultuurilise mälu ja enesemääratluse tähendust.

Tabel 1. Sotsiaalmeedia funktsioonide jaotus diasporaade kommunikatsioonis.

Funktsioon	Kirjeldus	Tähtsus rände protsessis
Tugevate sidemete hoidmine	Kontakt pere ja sõpradega kodumaal	Säilitab emotsionaalset sidet kodumaaga; vähendab eraldatuse, üksilduse tunnet; maandab rändega seotud riske
Nõrkade sidemete aktiveerimine	Kontakt kaugemate tuttavate või kogukonnaliikmetega	Ligipääs praktilisele infole: sh elukoht, töö, juriidiline info
Latentsete sidemete loomine	Uued kontaktid ühiste huvide või rühmade kaudu	Toetab orienteerumist uues riigis, soodustab kogukonnaga liitumist ja kohanemist
Mitteametlikud infoallikad	Kogemused ja praktilised näpunäited (nt elukallidus, seadusandlus, töövõimalused, elutingimused)	Aitab teha informeeritud otsuseid; maandab rändega seotud riske

Allikas: Dekker ja Engbersen, 2013 põhjal

Need funktsioonid toetavad rändega kohanemist, kogukonnaga liitumist ja informeeritud otsuste tegemist. Seega on sotsiaalmeediast kujunenud abivahend, mis võimaldab luua ja hoida kontakte erinevates riikides elavate kaasmaalastega, mis loob eeldused tugeva diasporaavõrgustiku tekkeks ning toetab kultuurilist kohanemist sihtriigis ja emotsionaalset kuuluvustunnet (Dekker ja Engbersen, 2013).

Samas tuleb arvestada, et digitaalsed lahendused ei ole kõigile võrdselt kättesaadavad, erinevused digipädevuses, keeleoskuses ja oskustes loovad **digilõhesid** (Toomistu jt, 2023; Kalmus jt, 2023). Shockley-Zalabak on toonud välja, et igat tüüpi suhtlusvõrgustikud, mis on nii isiklikus kui ka organisatsioonilises keskkonnas järjest rohkem levinud, nõuavad meilt pidevat õppimist (Shockley-Zalabak, 2015). Samuti võib digitaalsetest kanalitest saadud info olla ebausaldusväärne või ühekülgne (Dekker ja Engbersen, 2013).

Kokkuvõttes on digitaalsed platvormid muutunud diasporaade jaoks oluliseks kultuurilise järjepidevuse hoidmise ja kodumaaga ühenduse säilitamise vahendiks, aidates kujundada osaluspõhist ja hargmaist eluviisi. Diasporaorganisatsioonide kontekstis, kus suhtlus on sageli hajutatud ja vabatahtlikkusele tuginev, on teadlikult kavandatud infokorraldus keskse tähtsusega. Oma töös kasutan siin peatükis tutvustatud teoreetilisi raamistikke, et diasporaade mitmetasandilist infokorraldust analüüsida.

1.3 Eesti Selts Belgias tutvustus

Seltsiliikumise ajalugu Belgias

Eesti seltsiliikumise ajalugu Belgias ulatub 20. sajandi algusesse. Esmalt tegutses eestlaste kogukond põhiliselt Antverpenis, Belgia Eesti Komitee nime all ning koondas Eesti meremehi. Aja jooksul liikus seltsi tegevus pealinn Brüsselisse ning nimetati ümber Eesti Seltsiks (Joonson, 1972).

Kahe maailmasõja vahel vajas Belgia rohkelt tööjõudu ning sel ajal jõudis Belgiasse mitusada eestlast. Teise Maailmasõja ajal Seltsi elu peatus, kuid elavnes taas Eesti päritolu sõjapõgenike saabumisel. Belgia valitsus võimaldas peale sõda Eesti sõjapõgenikele ajutise lepingu alusel tööd söekaevandustes, mistõttu kasvas eestlaste kogukonna suurus ajutiselt üle 2000 inimese (Dillie-Lindre, 1999). Peale selle lepingu lõppemist lahkus suur hulk inimesi Kanadasse ja USAsse. Eesti Selts jätkas Belgiasse jäänud ligikaudu 200 inimesega tegevust Kirikute Maailmaliidu abil (Dillie-Lindre, 1999).

Selts jätkas tegutsemist ning aastal 1972 kuulus ESB-s ligi 50 liiget, eestlaste arvu Belgias kokku hinnati toona umbes 200-le (Joonson, 1972). Lisaks rahumeelsetele kultuuriüritustele korraldas Selts 1980ndatel aastatel demonstratsioone Vene saatkonna ees Brüsselis (joonis 1) poliitvangide vabastamiseks (Jegorov, 1984).

Joonis 1: Demonstratsioon Vene saatkonna ees Brüsselis. Allikas: Jegorov, 1984

Enne Eesti liitumist rahvusvaheliste organisatsioonidega kahanes seltsi liikmeskond kümnekonnani. “Praegu on meid veel vaid tosina ringis, sest noored ei ole seltsist enam huvitatud,” ütles aastakümneid seltsi juhatanud Liis Dillie-Lindre intervjuus Eesti Päevalehele (Arop, 2002).

Eesti seltsiliikumise kujunemine Belgias peegeldab Eesti ajaloo laiemat rändepilti: alates esimestest meremeestest ja töötisijatest 20. sajandi alguses, kaasates sõjapõgenike Teise maailmasõja järel ja värskemaid väljarändajaid sel sajandil. Seltsi tegevus on olnud tihedalt seotud kohaliku diasporaa vajaduste ja poliitiliste oludega, mis on mõjutanud nii liikmeskonda kui tegevuse fookust.

Seltsi tegevus tänapäeval

Eesti Selts Belgias on kohalikule seadusandlusele vastavalt registreeritud mittetulundusühing, mille põhikirjaline eesmärk on edendada Eesti kultuuri, identiteeti ja kogukondlikku elu Belgias (ESB põhikiri, 2024). Selts pakub mitmekesisest kultuuriprogrammi: teatri- ja filmiõhtuid, kohtumisi Eesti loomeinimestega ning haridus- ja koostööprojekte. Selts korraldab keskmiselt 1–2 üritust kuus, millele lisanduvad kultuurikoostööprojektid ja haridustegevused. 2024–2025 hooajal korraldatud põhiliste sündmuste ülevaade on esitatud lisas (Lisa 6).

Lisaks tegutseb seltsi juures Eesti Kool, mille tegevus jääb käesoleva töö fookusest välja.

Eesti Selts Belgias on liikmepõhine organisatsioon, mille toimimise eest kannab hoolt kaheksast liikmest koosnev juhatus. ESB liikmeskond jaguneb täis- ja toetajaliikmeteks. Seisuga 01.04.2025 oli seltsil 35 täis- ja 67 toetajaliiget.

Kokkuvõttes on Eesti Selts Belgias kujunenud oluliseks kogukonnakeskseks organisatsiooniks, mis toetab kultuurilist kuuluvust ja sotsiaalset sidusust, pakkudes mitmekesiseid tegevusi nii Belgias elavatele eestlastele kui ka Eesti kultuuri huvilistele.

1.4 Uurimisküsimused

Kuigi Eesti diasporaakogukondade olemasolu ja kultuuriline panus on laialdaselt teada, on nende infokorraldus jäänud väheuuritud valdkonnaks. Töö eesmärk on anda ülevaade infovoo korraldamise praktikatest diasporaorganisatsioonides läbi aja ning tänapäevases vaates keskenduda Eesti Seltsile Belgias infokorraldusele.

Töös lähtun kahest uurimisküsimusest:

- Milliste peamiste arenguetappide kaudu on kujunenud Eesti diasporaorganisatsioonide infokorraldus ning millised tegurid on selle toimimist eri ajastutel kujundanud?
- Kuidas toimib infokorraldus Eesti Seltsis Belgias ning millised infokanalid ja -vormid vastavad kogukonnaliikmete infokäitumise vajadustele ja ootustele?

2. METOOD JA VALIM

Siin peatükis tutvustan töös kasutatud metoodeid dokumendianalüüs ja küsitlusuuring. Mitmetasandiline lähenemine võimaldab saada tervikliku ülevaate nii diasporaorganisatsioonide ajaloolistest arengutest kui ka tänapäevastest infokäitumise mustritest.

2.1 Andmekogumismeetodid

Dokumendianalüüs

Lõputöö üheks andmekogumismeetodiks on dokumendianalüüs. Dokumendianalüüs on kvalitatiivne uurimismeetod, mis keskendub olemasolevate dokumentide läbivaatamisele ja tõlgendamisele, et mõista uuritavat nähtust või protsessi (Kalmus, Masso ja Linno, 2015).

Esimese uurimisküsimuse käsitlemisel analüüsisin diasporaorganisatsioone puudutavaid allikaid. Valikuline dokumendianalüüs oli suunatud töö fookusega kooskõlas olevatele tekstidele ning hõlmas teadusartikleid, varasemaid uuringuid, perioodikat ja erinevate riikide diasporaategevusülevaateid.

Analüüsis keskendusin eelkõige järgmistele elementidele: kasutatavad infokanalid, info levitamise struktuurid, infokorralduse eesmärgid ning selle tähendus kogukondlikus kontekstis.

Teise uurimisküsimuse puhul analüüsisin Eesti Seltsi Belgias poolt kasutatavaid infokanaleid: seltsi kodulehte, Facebooki lehte ja kogukonnagrupperi „Eestlased Belgias“, Instagrami kontot, trükiajakirja „Euroopa südames“, e-posti teavitusi ja uudiskirja „Bruest“; samuti põhikirja ja üldist infovahetust. Analüüsis keskendusin kanalite kasutusstatistikale, sihtrühmade ulatusele, sõnumite arvule ja funktsioonidele (nt teavitamine, kogukonnatunne, arhiiv).

Lisaks tegutsesin töö kirjutamise ajal ESB juures vabatahtlikuna. Osaledes aktiivselt kogukonna infokorralduses, sain dokumendianalüüsi ühendada praktilise kogemusega, mis võimaldas mul paremini mõista uuritud materjalide tähendust ja konteksti. Osalusest tekkinud praktiline kogemus aitas suurendada sisulist seotust uurimisküsimustega ja oli selle töö valmimisel oluline motivaator.

Küsitlusuuring ja valim

Küsitlusuuring on meetod, millega kogutakse suurtelt inimrühmadelt ühtselt esitatud ja arvuliselt analüüsitavat teavet, et uurida nende hoiakuid, käitumist ja eluolulisi näitajaid (Beilman, 2020). Teise uurimisküsimuse raames kasutasin küsitlusuuringut, et koondada arusaama kogukonnaliikmete infokäitumise vajadustest ja eelistustest. Küsimustik sisaldas 13 küsimust ning Beilmani jaotuse põhjal oli küsimustik jagatud suletud (etteantud vastusevariantidega), poolavatud (sh valik “Muu”) ja avatud küsimusteks (Beilman, 2020). Küsitluse täistekst on lisas (Lisa 1).

Küsitlus toimus märts–aprill 2025 ning jagati järgmistes kanalites:

- ESB Facebooki leht (~1000 jälgijat);
- kogukonnagrupp „Eestlased Belgias“ (>2500 liiget);
- e-posti list (~342 kontakti);
- Instagrami konto (~200 jälgijat).

Küsitluse valim koosnes vastanutest, kes jõudsid küsitluseni organisatsiooni kanalite kaudu. Uuringus osales 70 vastajat. Valimi ülevaade on toodud töö lisa (lisa 14). Küsitlusele vastasid valdavalt naised vanuserühmast 35–49 (65,7%) ning inimested, kes ei kuulu Eesti Seltsi Belgias liikmeskonda (72,8%). Sarnast osalusprofiili on täheldatud ka varasemates diasporauuringutes, kus on ülekaalus kogukonnas aktiivselt osalevad naised (Toomistu jt, 2023).

Kuigi küsitluse valim ei ole statistiliselt representatiivne kogu Belgia eestlaskonna suhtes, annab see töö eesmärgist lähtuvalt sisuka ülevaate aktiivsete liikmete infokäitumisest ja ootustest. Belgias elavate eestlaste koguarvu hinnangud varieeruvad olenevalt allikast: Eurostati andmetel elab Belgias 1186 Eestist pärit inimest (Eurostat, 2024), GlobalEstonian.com andmetel on inimeste arv kuni 2000 (globalestonian.com, (i.a). Kasutatud 29.04.2025), seega võib öelda, et valim moodustab 3,5-6% potentsiaalsest kogukonnast.

2.2 Meetodi usaldusväärsus, eetika ja eneserefleksioon

Töö usaldusväärst ja põhjendatust toetab eri meetodite kooskasutamine (dokumendianalüüs ja küsitlusuuring). Minu enda vahetu osalus Eesti Seltsi Belgias tegevuses võimaldas paremini mõista infokorralduse igapäevast toimimist ja kogukonnasisese kommunikatsiooni eripära.

Samas on oluline teadvustada uurimisprotsessi piiranguid ja võimalikku kallutatust, mis võivad tuleneda kasutatud meetoditest, andmete kättesaadavusest ja muudest asjaoludest.

Võimalikud piirangud:

- Dokumentide analüüsi puhul oli tegemist valikulise käsitlemisega, mille ulatus sõltus nii allikmaterjali kättesaadavusest kui ka töö mahu piirangutest. See võis mõjutada käsitletud allikate mitmekesisust ja esinduslikkust, eriti seltsiliikumise ja Eesti Seltsi Belgias ajalugu käsitlevate materjalide puhul, mis ei vastanud alati akadeemilise kasutuse või allikakriitika nõuetele. Seega, kuigi dokumendianalüüs võimaldas tuvastada olulisi arengusuundi ja toetada töö eesmärgist lähtuvat käsitlust, oleks täiendavate ja paremini dokumenteeritud allikate kaasamine võimaldanud sügavamalt analüüsi ning tugevdanud järelduste põhjendatust.
- Küsitluse puhul jäid mitmed küsimused liialt üldiseks, mistõttu ei võimaldanud need põhjalikumalt analüüsida vastajate infokäitumise eelistusi ja ootusi infoedastusele. Siin oleks võinud tuge saada statistikast (nt kodulehe vaates Analyticsi programmist), aga kõik Seltsi kanalid ei ole hetkel statistikaprogrammidega varustatud. Samuti ei olnud kõik küsimused kohustuslikud, mille tõttu erines vastuste arv küsimuste lõikes. Kuna küsitlus levitati peamiselt Eesti Seltsi Belgias olemasolevates infokanalites, võib valimi kujunemisel esineda kallutatust.
- Minu enda praktiline osalus Eesti Seltsi Belgias tegevuses andis tööle tugeva empiirilise aluspõhja, ent samas võis vähendada võimalusi põhjalikumalt tegeleda teoreetilise ja meetodilise käsitlemisega.

Uuringus järgisin uurimiseetika põhimõtteid: küsitlusele vastamine oli anonüümne ja vabatahtlik, isikuandmeid ei kogutud. Dokumendianalüüsi käigus vaatlesin üksnes avalikku infovahetust (nt Facebooki grupp), ilma privaatsisu talletamata.

3. TULEMUSED JA ARUTELU

Kolmandas peatüksi annan ülevaate töö tulemustes koos aruteluga. Tulemused ja arutelu on esitatud alapeatükkidena lähtuvalt uurimisküsimustest.

3.1 Infokorralduse areng Eesti diasporaaga seotud organisatsioonides

Üheks töö eesmärgiks on avada Eesti diasporaorganisatsioonide infokorralduse kujunemist 19.-21. sajandil. Ajalooline perspektiiv aitab mõista, kuidas on kogukondlike vajaduste, tehnoloogia ja kultuurilise järjepidevuse toel kujunenud infokanalid, struktuurid ja vastutusmehhanismid ning kuidas varasemad infoedastuse mustrid mõjutavad tänapäevaseid praktikaid.

Kuigi varasematel aegadel ei kasutatud terminit „infokorraldus“, on selle sisuline tähendus olnud kogukondliku tegevuse lahutamatu osa. Infoga töötamine on olnud diasporaakogukondade jaoks keskne mehhanism hajali eestlaskonna ühendamisel ja ühtsustunde hoidmisel.

3.1.1 Ajaloolised rändelained ja infoleviku korraldamine diasporaas

Eesti diaspora on kujunenud mitme suurema rändelainena, mida on mõjutanud nii kodumaal toimunud poliitilised muutused kui ka laiemad globaalsed protsessid. Uurijad (Tammaru jt, 2010; Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017) eristavad kolm peamist perioodi, millele vastavad erinevad rändesuundumused ning info- ja kommunikatsioonipraktikad.

Järgnevalt vaatlen erinevaid väljarände perioode ning nende infokorraldust iseloomustavaid näitajaid.

3.1.1.1 Esimene väljaränne: kirik ja kooliharidus (19. sajandi teine pool)

Rände iseloomustus

Esimese suurema väljarändelaine ajal 19. sajandi teises pooles liikusid eestlased peamiselt Venemaa aladele, väiksemas mahus liiguti ka Ameerika Ühendriikidesse, Lõuna-Ameerikasse, Soome ja Kanadasse. Rändajate hulka hinnatakse ligi 215 000 inimeseni, mis moodustas toona umbes viiendiku kogu Eesti elanikkonnast (Tammur jt, 2017). Väljarännet soodustasid nii majanduslikud motiivid (soov saada maad ja parandada elujärge), kui ka sotsiaalsed ning poliitilised tegurid nagu näljahädad ja rändepiirangute leevenemine (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017).

Infovahetuse korraldus ja kanalid

Selle perioodi diasporaakogukondades oli infokorraldus tugevalt seotud institutsioonidega, mis täitsid ka sotsiaalset ja kultuurilist funktsiooni. Infovahetuse keskpunktiks kujunesid luterlikud kirikud ja koolid, kus vahetati uudiseid, korraldati koosolekuid ja loodi kogukondlik sidusus (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017). Info levis tihti suuliselt või kirja teel ning keskendus nii kodumaa uudistele, religioossele teabele kui ka praktilisele kogukonnaelule.

Eestis 19. sajandi lõpus hoogustunud seltsiliikumine laienes selle perioodi teises pooles ka Eesti asundustesse väljapoole kodumaad (Rosenberg, 2016), et edaspidi sealsetes kogukondades suuremat rolli mängida. Seltside tekkimine tõi kaasa struktureerituma infokorralduse, luues võimaluse sihipärasemaks infovahetuseks ja eestlaste organiseerumiseks. Kuigi kiriku roll teabe ja kultuurilise järjepidevuse edastajana oluliseks veel mitmeks aastakümneks (Rosenberg, 2016), tõi seltsiliikumise areng kaasa kanalite laienemise.

Infokorralduse arengu analüüs

Infokorraldus selles etapis oli kogukonnakeskne ja institutsioonipõhine, tuginedes eelkõige religioossetele ja hariduslikele struktuuridele, mis haakub Garrido (2022) vaatega, mille kohaselt info liikumine kogukondades ei ole kunagi neutraalne, vaid seotud varasemate suhete, usalduse ja osalusmuustritega. Info liikus suures osas lokaalselt ning oli kohati juhuslik, sõltudes sellest, kes osales koguduse- või seltsitegevuses. Nii võib väita, et juba varasel perioodil kujundasid infokäitumist kaudsed sotsiaalsed filtrid ja piirangud, mis takistasid võrdset infovoolu kõigi liikmete vahel. Nagu toob esile Savolainen (2023), mõjutavad infokäitumist harjumused, usaldus ja kogukondlikud tähendused; seega oli ligipääs infole rohkem seotud sotsiaalse kui tehnilise

kättesaadavusega. Samas lõi see etapp aluse hilisematele, struktuursematele infokorraldusvormidele, mis hakkasid kujunema koos organisatsioonide laienemise ja professionaalsemalt korraldatud tegevustega .

3.1.1.2 Teine väljaränne: trükimeedia ja seltsitegevus (alates umbes 1920)

Rände iseloomustus

Teise väljarändelaine peamised sihtriigid maailmasõdade vahelisel ajal olid Ameerika Ühendriigid, Brasiilia, Austraalia ja Euroopa riigid, kuhu lahkus kokku ligikaudu 30 000 inimest (Kumer-Haukanõmm ja Telve 2017). 1939–1940 toimunud baltisakslaste ümberasustamise (Umsiedlung) käigus lahkus Eestist veel üle 15 000 inimese Saksamaale (Reintam, 2014). Teise maailmasõja ajal põgenes Eestist läände hinnanguliselt üle 80 000 inimese, kellest suur osa jõudis Ameerika Ühendriikidesse, Kanadasse, Austraaliasse ja Ühendkuningriiki (Tammur jt, 2017).

Infovahetuse korraldus ja kanalid

Selles etapis hakkasid üha olulisemat rolli mängima erinevad seltsid ja organisatsioonid, mis võtsid üle ka infovoogude korraldamise (Rosenberg, 2016). Olulised kanalid olid trükimeedia (ajalehed, ajakirjad), suuline teave seltsides ja koolides (Kumer-Haukanõmm ja Telve 2017). 1928. aastal loodud Välis-Eesti Ühing asus looma üleilmseid sidemeid väliseesti kogukondade vahel, edendades teabevahetust ning korraldas “Ülemaailmseid Välis-Eesti kongresse” (Riisman, 1934). 1933. aastal toimunud teisest kongressist võttis osa juba 31 organisatsiooni eri riikidest (Lisa 3). Lisaks andis ühing välja “Välis-Eesti albumit” (1934 ja 1939), mis pakkus esmaseid ülevaateid Eesti diasporaa organisatsioonide tegevusest ja rollist eri riikides (Riisman, 1934; Tiido 1939). Need algatused löid aluse info korraldatumale vahetusele üle riigipiiride.

Teise maailmasõja järel jätkus diasporaas aktiivne seltsitegevus, mille fookuses olid kultuuri hoidmine, emakeelne haridus ja ühised üritused (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017). Seltsiliikumise kasvav roll oli seotud ka poliitilise olukorraga maailmas, vabas maailmas tegutsenud pagulasorganisatsioonid kujunesid tugevateks kogukondlikeks struktuurideks, samal ajal kui Eestis oli seltsitegevus poliitiliselt piiratud (Rosenberg, 2016). Rahvuslikku identiteedi hoidmine väljaspool kodumaad sai sel perioodil uue tähenduse.

Paljude väliseesti seltside juurde asutati eestikeelsed ajalehed, mitmes riigis alustati eestikeelsete raadiosaadetega ning meedia vahendusel edastati teavet nii kohalike kogukondade sündmuste,

teiste diasporaarühmade kui ka kodu-Eesti uudiste kohta (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017; Digar. Eesti artiklite portaal). Meedia mängis tähtsat rolli rahvustunde ja identiteedi hoidmisel välispoliitiliselt keerulisel ajal. Benedict Anderson (1983, viidatud: Kalkun, 2002) on rõhutanud ajakirjanduse tähtsust kujutletud kogukondade loomisel, tuues esile selle võime tugevdada rahvuslikku ühtekuuluvust. Kalkun (2002) on omakorda seostanud rahvusliku identiteedi (taas)tootmise vajaduse ühiskondliku ebastabiilsusega - keerulistel aegadel suureneb meedia roll identiteedi toetamisel, mis aitab selgitada ka väliseesti ajakirjanduse ja kirjastustegevuse märkimisväärset mahtu.

Kuna Eestist ei olnud võimalik hankida eestikeelseid raamatuid, hakkasid suuremad väliseesti kogukonnad välja andma raamatuid ja muid trükiseid, täites olulist rolli ka eestikeelse kultuurilise järjepidevuse hoidjana. Märkimisväärseim kirjastustegevus leidis aset Kanadas Torontos ning Rootsisis Stockholmis ja Lundis, kus tegutsesid aktiivsed eestlaste kogukonnad (Nemvalts, 2023). Lisa 4 annab visuaalse ülevaate ajavahemikus 1944–1991 väljaspool Eestit avaldatud eestikeelsetest raamatutest.

Infokorralduse arengu analüüs

Selle perioodi infokorraldust iseloomustas kasvav institutsionaliseeritus ja järjest suurem suutlikkus toetada järjepidevat teabevahetust. Kui varasemas etapis domineerisid peamiselt suulised ja usulise kogukonna toel vahendatud sõnumid, siis nüüd kujunes välja struktureeritud infokeskkond, kus info kandis sageli poliitilist ja kultuurilist tähendust.

Oluline oli ühepoolne, kuid laia haardega infovahetus. Info edastamiseks kasutati eeskätt traditsioonilist massimeediat – trükimeediat (ajalehed, ajakirjad) ja elektroonilist meediat (raadio) (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017). Nagu selgitavad Baran ja Davis (2020), on massimeediale ajalooliselt omane lineaarne kommunikatsioonimudel, kus saatja levitab sõnumit suurele, anonüümsele publikule ilma vahetu tagasisideta.

Trükimeedia ja ringhääling ei olnud pelgalt infoedastuse vahendid, vaid toimisid sotsiaalse ruumina, kus kujunes ja oli hoitud rahvuslik identiteet ja kogukondlik seotus. Nagu väidavad Couldry ja Hepp (2017), loob meedia institutsionaalselt raamitud tähenduskeskkonna, kus kujunevad ja kinnistuvad rahvuslikud narratiivid, kollektiivne kuuluvustunne ja jagatud väärtused. Massimeedia abil vahendatud narratiivid ja sümbolid aitavad kujundada diasporaa kujutletud ühtsust.

Kuigi teabe liikumine sel perioodil oli ühepoolne ja suunatud „ülevalt alla“, kujundas see tugeva aluse hilisematele kommunikatsiooni vormidele, mis muutusid ajapikku osalus- ja kasutajakeskseks.

3.1.1.3 Kolmas väljaränne: infokorraldus digiajastule üleminekul (alates 1991)

Rände iseloomustus

Kolmanda väljarändelaine alguseks loetakse Eesti iseseisvuse taastamist 1991. aastal, ränne hoogustus märgatavalt alates 2004. aastast, kui Eestist sai Euroopa Liidu liikmesriik (Anniste, 2018; Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017). Uus tõus järgnes ülemaailmsele majanduskriisile 2009. aastal, kui paljud otsisid paremaid töö- ja elutingimusi välismaal (Toomistu jt, 2023). Selle perioodi rännet iseloomustavad suur mobiilsus ja hargmaine eluviis: paljud inimesed liiguvad regulaarselt kahe või enama riigi vahel ning säilitavad tiheda sideme Eestiga (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017; Kaldur jt, 2022).

Eurostati andmetel elas 2024. aasta seisuga Euroopa Liidu riikides üle 72 000 Eesti kodaniku (Eurostat, 2024). Täpsema statistika kogumine rände mahtude kohta algas 2015. aastal, mil varasem elukohaandmetel põhinenud arvestus asendati residentsusindeksi kasutusega. Selle muudatuse järel selgus, et varasemad andmed alahindasid oluliselt väljarände ulatust, näiteks erineb 2000. aasta rahvaloenduse ja registriarvestuse andmestik mitmekümne tuhande inimese võrra (Tiit ja Maasing, 2016). Hinnanguliselt elab tänapäeval väljaspool Eestit kuni 200 000 Eesti juurtega inimest ehk enam kui 15% kogu eestlaskonnast (GlobalEstonian.com. (i.a). Kasutatud 29.04.2025).

Kolmas väljaränne on peamiselt suunatud Euroopa Liidu piiresse, eriti Soome ja Lääne-Euroopa riikidesse. Näiteks aastatel 2004–2016 siirdus 89% Eesti väljarändajatest EL-i liikmesriikidesse, 7% teistesse Euroopa riikidesse ja 4% mujale maailma (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017; Anniste, 2018). Kõige populaarsem sihtriik on Soome, kuhu liikus umbes 54% väljarändajatest, ehkki registrite koostööst tulenevad erisused võivad seda osakaalu statistiliselt suurendada (Anniste, 2018).

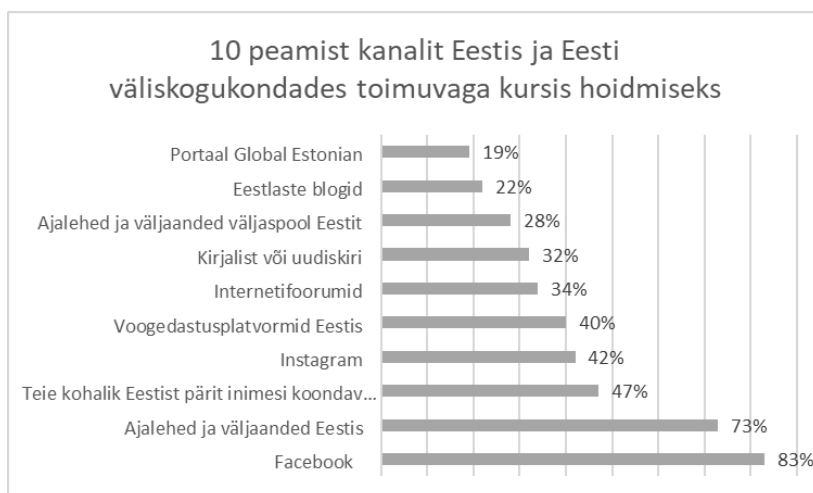
Infovahetuse korraldus ja kanalid

Digiajastu saabumine 1990. aastatel muutis diasporaakogukondade kommunikatsiooni põhjalikult. Interneti ja sotsiaalmeedia levik Eestis (ja maailmas) tõi kaasa kiirema, kättesaadavama ja vähem geograafiliselt piiratud suhtluse (Vihalemm ja Kõuts-Klemm, 2017).

2000. aastatest alates kujunesid peamisteks infokanaliteks veebilehed, e-post, sotsiaalmeedia platvormid ja kogukondlikud e-teenused.

Eesti elanike seas on internetikasutus laialt levinud, näiteks 16–54-aastaste hulgas ületab see 95% (Statistikaamet, 2025). Selline üldine digipädevuse tase loob eeldused, et ka suur osa kolmanda laine väljarändajatest on võimelised aktiivselt osalema nii Eesti kui diasporaa (digitaalses) infoväljas. Uuringud on näidanud, et nn uue ajastu väliseestlased jälgivad regulaarselt Eesti meediat, kasutavad e-teenuseid ja säilitavad aktiivse suhtluse rahvusaaslastega (Kumer-Haukanõmm ja Telve, 2017). Eesti e-teenused ja e-residentsus toetavad hargmaist eluviisi, võimaldades igapäevatoimetusi ja kodanikuaktiivsust ka välismaal (Kährrik jt, 2018).

Tuginedes viimastele uuringutele (Toomik ja Kaldur, 2023) võib järeldada, et Eesti diasporaa infoväli on muutunud valdavalt digitaalseks: peamised Eesti ja väliskogukondades toimuvaga kursis püsimise kanalid on sotsiaalmeedia, Eesti veebilehed ja kogukondlikud e-platvormid (Joonis 2).

Joonis 2. Peamised kanalid, mida diasporaa kasutab Eesti ja väliskogukondades toimuvaga kursis hoidmiseks. *Allikas: Toomik ja Kaldur, 2023*

Digitaalse infovälja ulatust ja hajutatust illustreerib fakt, et Facebookis leidub üle 100 gruppi, mille nimeosana esineb „eestlased“ ja mis on seotud konkreetsete linnade või regioonidega väljaspool Eestit (vt Lisa 5).

Vaatamata digitaalsele ligipääsule Eesti infoväljale, on diasporaa liikmete jaoks jätkuvalt oluline aktiivne ja ühteoidev keestikeelne kogukond. 2020. aasta uuringu põhjal peab enamik vastajaid seda oluliseks ka laste keeleoskuse ja kultuurilise identiteedi kujundamiseks (Metelitsa jt, 2021).

Infokorralduse arengu analüüs

Kolmanda väljarändeperioodi infokorraldust iseloomustab paindlikkus, mitmekesisus ja võrgustikupõhisus. Kui varasematel perioodidel oli info levik tugevalt seotud konkreetsete institutsioonide ja tsentraliseeritud kanalitega, siis nüüd liigub info valdavalt hajusalt, mitmesuunalise suhtluse vormis.

Brunsi (2008) *produsage* kontseptsioon aitab mõista, kuidas diasporaa liikmed on korruga nii info loojad kui tarbijad, eriti sotsiaalmeedias. Informatsioon ei liigu enam ainult „ülalt alla“, vaid kujuneb kogukondlikus suhtluses, sageli vahetult ja horisontaalselt ja sageli ilma formaalse struktuurita. Milleri (2021) sõnul võimaldab just horisontaalne ja osaluslik kommunikatsioon tugevdada kogukondlikku kaasatust ning luua tähenduslikku sidet liikmete vahel. See kirjeldab hästi diasporaaorganisatsioonide infokeskkonda, kus kogukonnaliikmete omavaheline suhtlus ja osalus moodustavad olulise osa infovoo loomisest.

Hajusa infokorralduse suurimad väljakutsed on killustunud infovood, ebaühtlane juurdepääs ja koordineerimata infopoliitika. Kalmus jt (2023) rõhutavad, et digilõhed – tulenevalt oskustest, ligipääsust või sotsiaalsetest erisustest - võivad takistada info tõhusat kasutust. Savolaineni (2023) järgi määrab info kasutatavuse mitte pelgalt juurdepääs, vaid selle tajutus ja sobivus. Just see seletab, miks mõne kasutajarühma jaoks võib info olla formaalselt olemas, ent praktiliselt nähtamatu või ebakohane. Erinevate kanalite kasutamist mõjutavad tehnoloogiline areng, kasutajakogemuse lihtsus ja sisu atraktiivsus (Vihalemm ja Kõuts-Klemm, 2017) ning kasutajate harjumused, usaldus ja sotsiaalne kontekst (Savolainen, 2023). Efektiivne diasporaa infokorraldus eeldab seetõttu mitte ainult mitmekanalilist lähenemist, vaid ka teadlikku arvestamist sellega, kuidas eri sihtrühmad infot tajuvad ja mõtestavad.

Kokkuvõttes võib infokorraldust kolmanda väljarände kontekstis hinnata osaluspõhiseks, hajusaks ja kohanemisvõimeliseks. Hajus ja kogukonnakeskne info liikumine toetab hargmaist eluviisi ning võimaldab inimestel osaleda samaaegselt mitmes inforuumis. Kuid selle jätkusuutlikkuse tagamiseks on vajalik teadlik ja strateegiline lähenemine: selged rollid kanalitele, paremini sihitud sisu ning koordineeritud infopoliitika, mis kõnetaks kogukonna mitmekesiseid vajadusi.

Kogu töö fookuses oleva ajaraami (19 - 21 sajand) jooksul on diasporaorganisatsioonid täitnud seega olulist rolli nii info edastamisel kui ka kogukonna sidususe hoidmisel.

Väljarände ajast sõltuvalt on kogukondi iseloomustanud erinevad ühistegevuse vormid, infovahetuse kanalid ja nende funktsioonid. Infokorraldus diasporaorganisatsioonides on arenenud kooskõlas tehnoloogiliste võimaluste, kogukondlike vajaduste ja kultuurilise järjepidevuse hoidmisega.

3.2 Eesti Selts Belgias infokorraldus

Järgmisena tutvustan Eesti Seltsi Belgias infokorraldust. Annan ülevaate seltsi sidus- ja sihtrühmadest ning seltsi kasutatavatest infokanalitest. Lisaks esitlen veebiküsitluse tulemusi, mis avavad kogukonnaliikmete infokäitumise ja ootused.

3.2.1 ESB infokorralduse analüüs

Sidus- ja sihtrühmad

Eesti Seltsi Belgias otseseks sihtrühmaks on seltsi täis- ja toetajaliikmed. Laiemas plaanis hõlmab sihtrühm kogu Belgias elavat eestlaskonda, sealhulgas Eesti ja mitte-eesti päritolu pereliikmeid, kes osalevad kogukonnaelus. Seltsi poolt korraldatud üritused on avatud kõigile huvilistele, võimaluse korral pakutakse seltsi liikmetele osalemiseks soodustingimusi. Lisaks kogukonnaliikmetele tuleb infokorralduses arvestada ka sidusrühmadega, kellel on oluline roll seltsi tegevuste toetamisel, nähtavuse suurendamisel või koostöövõimaluste pakkumisel.

Sidus- ja sihtrühmade määratlemine on oluline, sest infokorralduse tõhusus sõltub sellest, kui hästi on mõistetud erinevate osapoolte info-ootused ja rollid. Nagu toob välja Miller (2021), kujuneb organisatsioon mitte pelgalt struktuurina, vaid läbi pidevate suhtlusprotsesside ja koostöösuhete, mis loovad tähendust ning võimaldavad ühistegevust. Lisas 2 on esitatud ESB olulisemad sidusrühmad ja koostööpartnerid (lisa 2).

Infokanalite tutvustus

Järgnevates lõikudes tutvustan kasutuses olevad formaalsed suhtlus- ja infokanaleid.

E-post ja uudiskiri: Google Groups platvormil toimiva e-posti listi “Bruest” (lisa 7) on seisuga 01.04.2025 registreerunud 342 kasutajat. Tegemist on avaliku listiga, kuhu postitavad Seltsi esindajad, kogukonnaliikmed ja teised siinsed organisatsioonid (sh seltsi sidusrühmad). Täiendavalt saadab ESB välja 5-6 korda aastas elektroonilist uudiskirja, mis koostatakse Smaily platvormil (lisa 8) ja koondab sündmuste infot, tagasivaateid ja kogukonna uudiseid.

Facebooki kanalid: Eesti Seltsi Belgias ametlikul Facebooki lehel (vt lisa 9) avaldatakse jooksvaid teateid ning luuakse ürituste alalehed seltsi poolt korraldatavate sündmuste tarbeks. Lehel on ligikaudu 1180 jälgijat, kellest 78% on naised ning peamine vanuserühm jääb vahemikku 35–44 aastat (Facebook.com. (i.a). Kasutatud 02.03.2025).

Lisaks haldab selts kogukonnagrupperi „Eestlased Belgias“ (vt lisa 10), millel on üle 2600 liikme. Grupp on kujunenud oluliseks kogukondlikuks suhtluskeskkonnaks, kus jagatakse üleskutseid, arutatakse igapäevateemasid ning toimub vahetu infovahetus liikmete vahel.

Instagrami konto: 2025 aasta veebruaris käivitas Selts koos vabatahtlikega Instagrami konto “Euroopa südames”. Aprilli seisuga jälgis kontot 192 inimest. Esimestel tegevuskuudel postitati 35 pilti ja ligi 50 *story*’t. Vaade ESB Instagrami kontole on nähtav lisa (lisa 11).

Instagrami kaudu jagatakse visuaalset ja meelelahutuslikku sisu, sealhulgas fotomaterjali toimunud üritustest, video ja *story*-formaadis materjal. Konto kaudu tutvustatakse kogukonna tegevusi laiemalt ning jagatakse teavet Eestiga seotud kultuuriürituste kohta Belgias, näiteks Pärdi sünnipäeva tähistamine kohalike muusikute poolt või Eesti filmi linastumine Belgia filmifestivalil ning Brüsselis tegutsevate Eesti rahvatantsurühmade ja koori tegevust.

Koduleht: Seltsi koduleht on kättesaadav aadressil www.esb.ee. Leht on üles ehitatud Google Sites platvormil ja seotud Google kalendri ning dokumentide hoidmiseks kasutatava Drive’i keskkonnaga. Lehe kasutamist piiravad tehnilised takistused, näiteks ligipääsupiirangud mõnedes Belgias asuvates Eesti riigiasutustes ning vähene nähtavus otsimootorites. Lehel ei ole liidestatud küllastajate statistikat, mistõttu puudub töö kirjutamise hetkel täpne ülevaade lehe kasutatavusest. Kodulehe vaade on esitatud lisa (lisa 12).

Koduleht koondab lisaks jooksvale infole ka ametlikku infot seltsi kohta. Eraldi alalehtedel on esitatud sündmuste kalender ning teave eesootavate ürituste kohta. Samuti on lehele loodud arhiivi osa, kuhu on talletatud toimunud sündmused alates 2024. aasta sügisest.

Ajakiri “Euroopa südames”: ESB annab kord aastas välja trükist “Euroopa südames”, mille tiraaž on 500 eksemplari ning mis on kättesaadav ka digitaalselt. Seni on ilmunud kolm numbrit. Ajakiri jõuab lisaks Brüsseli eestlastele ka Eesti esindustesse, naabermaade kogukondadesse ning Eestis elavate pereliikmeteni. Ajakirja teise numbriga saab tutvuda lisa (lisa 13).

Ajakiri sisaldab artikleid Belgia eestlaste elust ja tegevustest, intervjuusid kogukonnaliikmetega, kultuuri- ja haridustemalisi käsitusi, noorte loomingut ning tagasivaateid toimunud sündmustele.

Infokanalite kasutamine

ESB kasutab nii formaalseid kui mitteametlikke infokanaleid. Mitteformaalne infovahetus toimub peamiselt otsesuhtluse kaudu kogukondlikel kohtumistel ja üritustel. Formaalne info liigub eelkõige elektroonilistes kanalites: e-kirjad, koduleht, sotsiaalmeedia ning ajakirjas “Euroopa südames”. Selle töö fookuses on põhiliselt formaalsed infokanalid.

Tabelis 2 on esitatud infokanalite andmed seisuga aprill 2025, sealhulgas kontaktide arv igas kanalis, ESB teadete hulk ning liikmete enda postitused.

Tabel 2. ESB ja teiste liikmete poolt erinevates kanalites edastatud sõnumite arv aastal 2025.

Kanal	Kontaktide arv	Teadete arv (ESB)	Teadete arv (liikmed)
E-maili list	342	20	6
Facebooki grupp Eestlased Belgias	2614	16	130
Facebooki konto ESB	1182	14	-
Instagram	192	35 postitust / 50 <i>storyt</i>	-
Koduleht	n/a	11	-

Allikas: autori koostatud seisuga 06.04.2025

Tabelist 2 nähtub, et suurima ulatusega ja kasutajate aktiivsusega kanal on Facebooki kogukonnagrupp „Eestlased Belgias“, kus lisaks seltsi postitustele levib rohkelt ka liikmete endi jagatud infot. See viitab grupile kui kogukondlikule kommunikatsiooniruumile.

Nagu märgivad Couldry ja Hepp (2017), ei ole meedia pelgalt vahend, vaid osa sotsiaalse tegelikkuse kujundamisest. Facebooki grupp ei toimi üksnes info jagamise kohana, vaid ka sotsiaalse sidususe ja kuuluvustunde ruumina. Boyd (2015) käsitluste kohaselt ei toimi infovood neutraalselt, vaid neid kujundavad usaldus, sotsiaalne kontekst ja kogukondlik tähendus, ka see aitab mõista, miks just see kanal toimib kõige elavama suhtlusvormina..

Analüüsides ESB poolt erinevatesse kanalitesse edastatud sisu, ilmneb, et kanalid täidavad osaliselt kattuvaid, kuid ka eristuvaid funktsioone. Kõige rohkem sarnaneb sisu e-posti listis „Bruest“ ja Facebooki kanalites – mõlemas jagatakse regulaarselt infot eesootavate sündmuste kohta.

Samas on märgata sihipärast sisulist eristumist kanali ja meediumi valiku tasandil: e-kirjades ja on pigem ametlikumalt koondatud teavet, samal ajal kui Instagram keskendub visuaalsele sisule. Nii näiteks kajastavad uudiskiri ja Instagram mõlemad ka toimunud sündmuseid, kuid teevad seda erineval kujul: uudiskiri tekstiliselt, Instagram visuaalselt. See haakub Garrido (2022), mõtetega, et visuaalsed ja mitteametlikud platvormid (nagu Instagram) toimivad kogukondliku identiteedi ruumina.

Koduleht täidab lisaks jooksva info jagamisele ka ametliku teabe edastamise rolli, sisaldades ülevaadet Seltsi tegevusest, põhikirjast, kalendrist ning arhiiviosa varasemate sündmuste kohta. Kõige vähem päevakajaline on trükiajakiri “Euroopa südames”, mis ei vahenda jooksvaid teateid, vaid loob aastase tagasivaatava pildi aasta jooksul toimunud valitud sündmustest. Nagu toob välja Dufresne (2025), aitab just selline regulaarselt koostatav ja füüsiliselt säilitatav väljaanne kinnistada kogukonna ajalist järjepidevust ja ühismälu, pakkudes raamistust selle kohta, millised hetked kogukond ise tähenduslikuks peab.

Igapäevase kommunikatsiooni toimimine

Eesti Seltsi Belgias infokorraldus toimub suures osas vabatahtlikkuse alusel ning on kujunenud vajaduspõhiselt. Põhikanalite - koduleht, Facebooki leht ja e-postilist “Bruest”, haldamise eest vastutab tavaliselt üks või mitu seltsi juhatuse liiget ja vabatahtlikku. Sotsiaalmeedia sisu ja visuaalide koostamine on enamasti jagatud rollide alusel ning vajadusel kaasatakse ka aktiivseid kogukonnaliikmeid.

Väljaannet “Euroopa südames” toimetab vabatahtlik toimetis ning sageli on kaasatud ka noored autorid. Kuna tegemist on mittetulundusliku organisatsiooniga, millel puuduvad palgalised töötajad, sõltub kogu infokorraldus vabatahtlikust panusest, oskustest ja ajast.

Seltsis väljakujunenud mitmekanaliline infokorraldus tagab teabele ligipääsu ja loob võimaluse kõnetada kogukonnaliikmeid erinevates osalusvormides ja suhtlussituatsioonides. Nagu toovad esile Madianou (2021) ja Leurs (2024), ei ole digitaalsed infokanalid pelgalt tehnilised vahendid, vaid toimivad tähendusloome ruumidena, kus suhestutakse kogukonna ja kultuurilise kuuluvusega.

3.2.2 Küsitluse tulemused ja analüüs

Selles peatükis analüüsin Eesti Seltsi Belgias infokorraldust kogukonnaliikmete vaatenurgast, tuginedes veebiküsitluse tulemustele. Tulemused on esitatud koos analüütilise tõlgendusega, kuna kvantitatiivsed leiud omavad selgema tähenduse koostoimes teooriaga.

Vastajate profiil

Küsitluses osales 70 inimest, kellest enamik olid naised (83%) ning kuulusid vanuserühma 35–49 (66%). Enam kui kaks kolmandikku vastanutest ei ole ESB ametlikud liikmed, kuid valdav osa neist osaleb seltsi üritustel regulaarselt. Selline profiil osutab sellele, et infokorraldus peab arvestama mitte ainult seltsi ametlikke liikmeid, vaid laiemat kogukonda, kes on seotud Seltsi tegevusega ilma formaalse liikmestaatuseta.

Infokanalite kasutus ja usaldus

Küsitluse tulemused näitavad, et ESB infokanalite tuntus on vastajate hulgas üldjoontes kõrge, aga hinnangud on kanalite lõikes erinevad (tabel 3). Kõige tuntum ja mugavam kanal vastajate hinnangul oli e-post, mida peeti ühtlasi ka kõige usaldusväärsemaks. Facebooki hinnati mugavuse vaates, kuid selle usaldusväärseuse hinnang jäi madalaks.

Koduleht, Instagram ja trükiajakiri „Euroopa südames“ olid vastajate hulgas vähem tuntud ja vähem eelistatud.

Tabel 3. Infokanalite tuntus, kasutusmugavus ja usaldusvärsus (%)

Infokanal	Tuntus (%)	Kõige mugavam (%)	Kõige usaldusväärsem (%)
E-post	95,7	68,6	77,1
Facebook	88,6	25,7	10,0
Koduleht	51,4	1,4	8,6
Instagram	34,3	1,4	1,4
Trükiajakiri “Euroopa südames”	34,3	–	–

Allikas: autori koostatud küsitluse andmete põhjal

Boyd (2014) selgitab, et sotsiaalmeedias kujuneb info tähendus ja usaldus mitte ainult sisu, vaid ka nähtavuse, publikunormide kaudu. Facebooki puhul võib just liigne avalikkus vähendada kanali usaldusvärsust, kuigi see jääb siiski oluliseks suhtlusvahendiks kogukonnas.

Savolainen (2023) toob esile, et rahulolu infoga kujuneb kasutaja tähendusloome kaudu – seda mõjutavad isiklikud ootused, varasemad kogemused ja sotsiaalne kontekst, milles info vastu võetakse. Seetõttu on arusaadav, miks näiteks Facebooki kogukonnagrupp toimib info jagamise kõrval ka kogukondliku kaasatuse väljendusena, kuigi selle usaldusvärsust hinnatakse madalamaks kui suletumatel kanalitel nagu e-post. Sundar ja Limperos (2013) MAIN-mudeli järgi mõjutavad digikanalite tajutav usaldusvärsus ja kasutusmugavus otseselt kasutaja infokäitumist. Kanalite omadused (sh vormistus, interaktiivsus ja kasutajaliidese loogilisus) suunavad, kuivõrd väärtuslikuks ja usaldusväärseks infot peetakse. See aitab seletada, miks e-posti ja uudiskirja tajutakse usaldusväärsematena - need on struktureeritud, vähem mürarikad ja kasutaja kontrolli all.

Vanuserühmade jaotuses suuri erinevusi polnud - kõigis vanuserühmades oli eelistatuim kanal e-mail, mida peeti ülekaalukalt nii kõige mugavamaks kui usaldusväärsemaks (tabel 4). Analüüsidest vastuseid seltsilise kuuluvuse põhjal, selgus, et küsimustikule vastanud täisliikmed eelistasid rohkem ametlikke kanaleid, samas kui mitteliikmed kasutasid rohkem ka Facebooki ja Instagrami.

Tabel 4. Infokanalite mugavuse ja usaldusväärseuse hinnangud vanuserühmade lõikes

Infokanal	20-34 mugavus / usaldus	35-49 mugavus / usaldus	50-64 mugavus / usaldus	65+ mugavus / usaldus
E-post	6 / 7	20 / 22	8 / 11	1 / 1
Facebook	1 / 0	8 / 5	4 / 1	0 / 0
Koduleht	0 / 1	1 / 3	0 / 2	0 / 0

Allikas: autori koostatud küsitluse andmete põhjal

See kinnitab Milleri (2021) seisukohta, et info eelistatud edastusviis on tihedalt seotud kuuluvustundega ning sellega, kuidas inimene tajub oma rolli organisatsioonis. Mida tugevam on indiviidi tunnetuslik seotus organisatsiooniga, seda tõenäolisemalt väärtustab ta formaalseid ja institutsionaalseid infokanaleid, kuna need peegeldavad tema osalust organisatsiooni tähendusloomes ja toimimises.

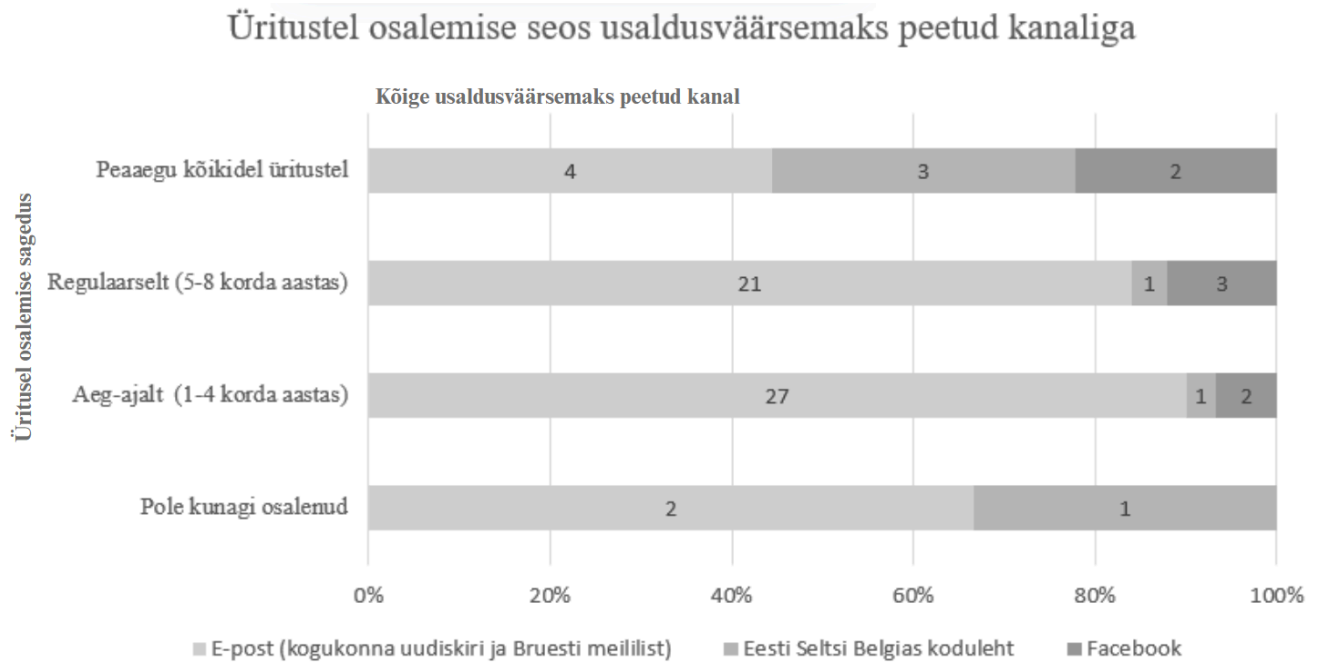
Kanalite mõju osalusaktiivsusele

Üks Eesti Seltsi Belgias olulisi põhikirjalisi tegevusi on kogukonnaürituste korraldamine. Küsitluse tulemused näitasid, et vastajate osalusaktiivsus seltsi korraldatud sündmustel on kõrge, mis viitab sellele, et ESB tegevused on kogukonna jaoks hästi nähtavad ja tähenduslikud.

Ristanalüüs kõige usaldusväärsemaks peetud infokanalite ja üritustel osalemise sageduse vahel (vt Joonis 3) toob esile selge seose: aktiivset osalust toetavad eeskätt need kanalid, mida kogukonnaliikmed hindavad usaldusväärsete ja kasutajasõbralikena. See viitab, et info kanali tajutud kvaliteet – sh sisu selgus, ajakohasus ja kättesaadavus – mõjutab oluliselt otsust üritustel osaleda ning määrab, kuivõrd inimesed tunnevad end kaasatuna organisatsiooni tegemistesse.

Seeläbi võib väita, et infokanalid ei täida mitte ainult informatiivset funktsiooni, vaid on osa kogukonda kaasavast ja motiveerivast kommunikatsioonisüsteemist.

See viitab, et info struktureeritus ja formaalsus võivad osalemist otseselt mõjutada.

Joonis 3: Üritustel osalemise seos kõige usaldusväärsemaks peetud kanaliga. *Allikas: autori koostatud küsitluse andmete põhjal*

Nagu toovad esile Sundar ja Limperos (2013), loovad infokanalite tehnilised omadused (nt selgus, kontrollitavus ja vormistus) tingimused, mille kaudu kujuneb info tajutav usaldusväärsus. Samas rõhutavad Boyd (2014) ning Garrido (2022), et infokanalite tähenduslikkus kogukonnas ei kujune üksnes formaalsete omaduste, vaid ka sotsiaalsete suhete ja kuuluvustunde kaudu – mida tihedam on seotus kogukonnaga, seda usaldusväärsemana tajutakse ka infot.

Rahulolu infovahetusega

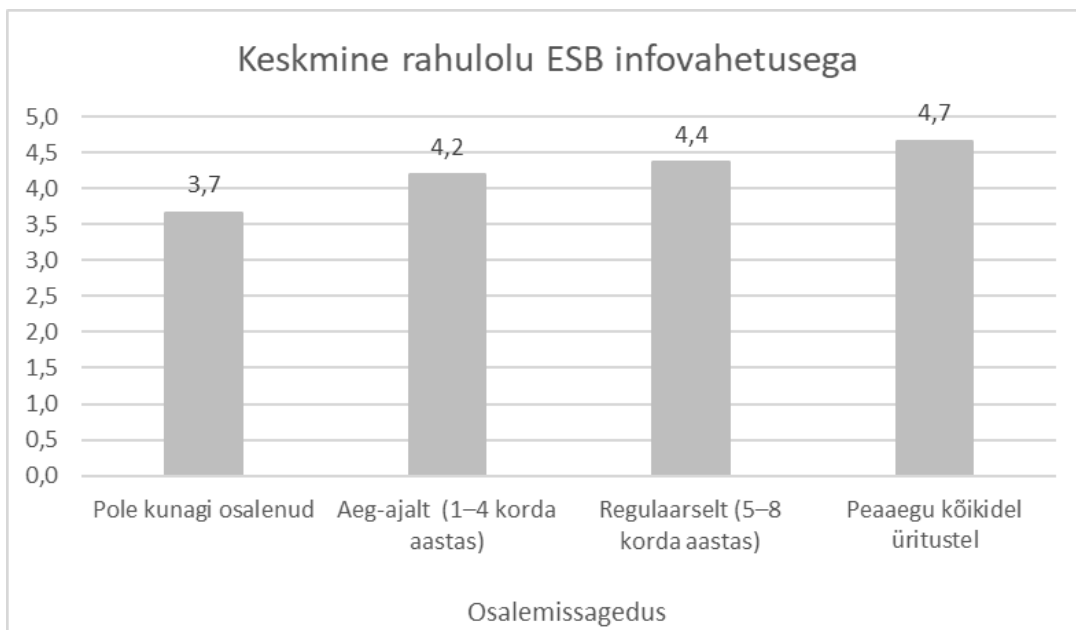
Küsitlusele vastanud kogukonna liikmete üldine rahulolu ESB infovahetusega on kõrge - 87% vastanutest hindas infovahetust 4 või 5 palliga 5-palliskaalal. Madalam rahulolu (3,8) oli noorema vanuserühma (20-34) vastanute seas. Kõrge rahulolu viitab sellele, et infokorraldus on paljude vastajate jaoks sobiv, usaldusväärne ja ajakohane.

Rahulolu analüüs erinevate vastajagruppide lõikes näitas, et kõrgeimat rahulolu infovahetusega väljendasid Eesti Seltsi Belgias täisliikmed, kelle keskmine hinnang oli 4,5 viieballiskaalal.

Lisaks ilmnes selge seos osalusaktiivsusega: mida sagedamini vastajad seltsi üritustel osalesid, seda kõrgemalt hindasid nad ka seltsi infovahetuse kvaliteeti ja toimivust.

See viitab sellele, et aktiivsem osalemine kogukonna tegevustes on seotud positiivsema hinnanguga infokorraldusele ning peegeldab tõenäoliselt suuremat seotust ja rahulolu edastatava teabega.

Joonis 4 näitab rahulolu seost üritusel osalemisega.

Joonis 4. Rahulolu ESB infovahetusega (5-palli skaalal) seotuna üritustel osalemise aktiivsusega

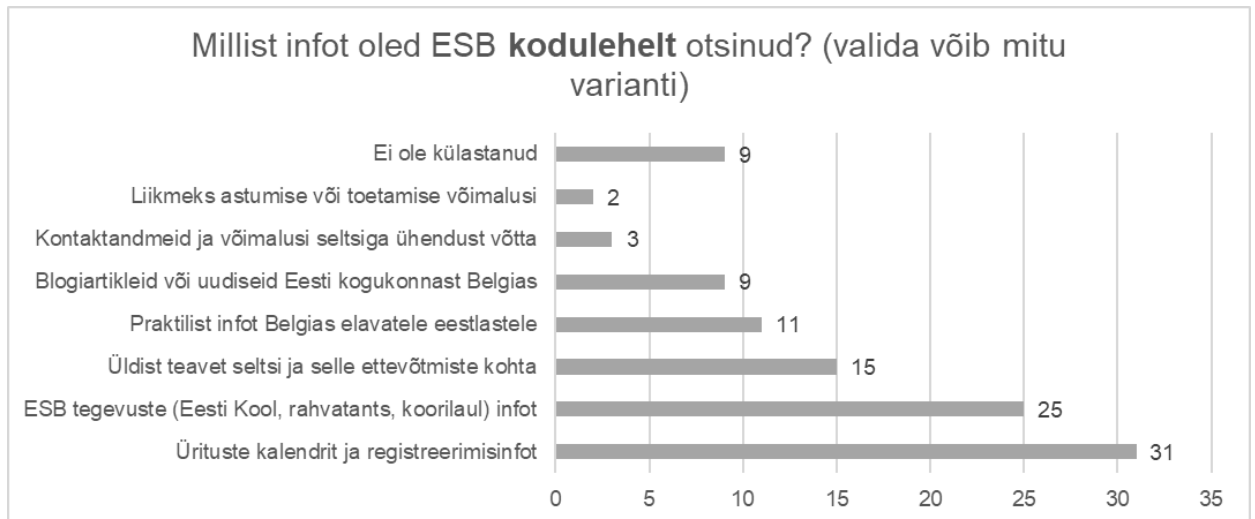
Allikas: autori koostatud küsitluse andmete põhjal

Nagu toovad esile Garrido (2022), Hepp (2020) ning Boyd (2014), ei sõltu rahulolu infoedastusega üksnes praktilisest funktsionaalsusest, vaid sellest, kuivõrd kanalid toetavad kuuluvustunnet, vastavad kasutaja ootustele ning haakuvad kogukondliku konteksti ja usaldussuhetega. Seega, mida tihedam on seotus kogukonnaga (näiteks tihe osalemine üritustel või liikmelisus), seda tähenduslikum ja usaldusväärsem tundub ka info. See aitab selgitada, miks täisliikmed ja sagedased osalejad tunnetavad infokanaleid paremini toimivatena.

Kodulehel oleva info kasutamine

Küsitluse tulemused viitavad sellele, et kuigi Eesti Seltsi Belgias kodulehe üldine külastatavus jääb madalaks, kasutatakse seda siiski eesmärgipäraselt konkreetse ja praktilise teabe otsimiseks, ennekõike seltsi korraldatavate ürituste ning tegevuste kohta (vt Joonis 5). See näitab, et

kodulehel esitatav sisu vastab küll sihtrühma funktsionaalsele infovajadusele, kuid ei ole kujunenud kogukonnaliikmete seas igapäevaseks ega eelistatud infokanaliks. Sellest võib järeldada, et kuigi veebileht täidab oma rolli struktureeritud ja ametliku info vahendajana, jääb selle nähtavus ja kasutatavus teiste, vahetumat suhtlust võimaldavate kanalite kõrval piiratumaks.

Joonis 5. Vastajate poolt kodulehelt otsitud info. Allikas: autori koostatud küsitluse andmete põhjal

Savolainen (2023) käsitlese järgi ei määra infokäitumist ainult vajadus, vaid ka harjumused ja tajutud väärtus - see aitab mõista, miks koduleht jääb kõrvaliseks, kuigi sisaldab sisuliselt olulist teavet. Detlor (2010) lisab, et infokanalite tõhusus sõltub ka kasutajasõbralikkusest ja kättesaadavusest. ESB kodulehe potentsiaali saaks paremini rakendada, kui parandada selle nähtavust ja kasutusmugavust.

Sisueelistused ja sihtrühmapõhised erinevused

Eraldi küsimus võimaldas vastajatel anda märku, millist infot soovitakse ESB kanalites veel näha. Lisaks praktilisele infole toodi välja ka rohkem sisulist ja kogukondlikku sisu: sündmuste kokkuvõtteid, intervjuusid ja kultuuripostitusi. Vanuserühmade lõikes on eelistatud infos suure plaanis sarnased jooned (tabel 5), kuid vanemad vastajad eelistavad pisut enam kontekstuaalset sisu, nooremad aga eelistavad praktilist ja kiiret infot. Vanuserühm 35-49 ootab kõige mitmekesisemat teavet ja on huvitatud erinevatest teemadest. Vastajate poolt väljendatud eelistused viitavad sellele, et infosisu ei peaks nende hinnangul piirduma üksnes funktsionaalse

ja operatiivse teabega (nt mis toimub ja kus), vaid täitma ka kogukondlikku ja emotsionaalset rolli. Eelistatakse sisu, mis peegeldab kogukonna kogemusi ja identiteeti. Näiteks mainiti vajadust jagada rohkem sündmuste kokkuvõtteid, fotomaterjali, kogukonnaliikmete lugusid ning kultuurilisi ja ajaloolisi käsitlusi. Selline sisu loob tähenduslikku sidet liikmete vahel ning aitab kujundada ühist mälu ja kuuluvust, mis on diasporaakogukonna toimimise seisukohalt eriti oluline.

Tabel 5. Täiendava sisu soovid vanuserühmade lõikes

Vanus	Eesti kultuuri ja ajaugu	Intervjuud kogukonna liikmetega	Praktiline info	Ürituste eelinfo	Toimunud üritused
20-34	1	3	5	2	1
35-49	14	24	32	33	24
50-64+	5	9	15	10	5

Allikas: autori koostatud, küsitluse vastuste põhjal

Sellised eelistused kinnitavad Shockley-Zalabaki (2015) käsitlust, mille kohaselt kommunikatsioon kujundab kogukondlikku identiteeti ja kuuluvust. Sisuline, mis toetab emotsionaalset ja kultuurilist seotust, aitab tugevdada kogukonda ja osalust. Dekkeri ja Engberseni (2013) käsitlus kinnitab, et kogukonna ootused ulatuvad pelgalt informeerimisest kaugemale - info peab looma ka tähendust ja ühtsust.

Küsitluse tulemused

Küsitluse tulemused näitavad, et Eesti Seltsi Belgias infovahetus on mitmekanaliline ja kogukonnaliikmete ootustega ja infokäitumisega üldjoontes kooskõlas. Kõige usaldusväärsemaks ja mugavamaks kanaliks peetakse e-posti, mis võimaldab ajastatud ja ametlikku teavitust. Facebook toetab kogukondlikku suhtlust, kuid selle usaldusväärsus hinnatakse madalamaks. Kodulehe kasutus on piiratud ja vastajad tõid välja ka tehnilisi takistusi.

Rahulolu infovooga on kõrge: valdav osa vastajaid hindas seda positiivselt, selgus ka, et akvtiivsed osalejad hindasid infovahetust paremaks.

3.2.3 Praktilised ettepanekud

Lähtuvalt töö eelnevate osade tulemustest sõnastasin praktilised soovitud Eesti Seltsi Belgias infokorralduse arendamiseks. Küsitluse ja kanalite analüüsi põhjal selgus, et ESB infokorraldus toimib üldjoontes hästi ja vastab sihtrühma infokäitumisele, kuid vajab teatud valdkondades selgemat struktuuri ja paremat sihtrühmapõhisust. Töös esitatud soovitud on elluviidavad olemasolevate ressurssidega.

Soovitud on koondatud viide valdkonda, kus võimalikud parendused võiksid avaldada kõige suuremat mõju.

Kommunikatsiooni strateegiline planeerimine

Eesmärk: tugevdada infovahetuse järjepidevust ja selgust.

Kommunikatsiooniplaneerimine loob organisatsioonile struktuurse raamistiku ja aitab suunata sõnumeid sihipäraselt eri sihtrühmadele. Hepp (2020) toob esile, et sūvameediastumise tingimustes ei toimu kommunikatsioon juhuslikult, vaid eeldab teadlikku kujundamist. Süsteemne sisuloome kavandamine ja kanalite funktsioonide läbimõeldud kasutus aitavad vältida sõnumite killustumist ja toetavad kogukonna infoootustele vastamist.

Soovitud:

- Koostada aastapõhine kommunikatsiooniplaan koos sündmuste ja sõnumite ajakavaga.
- Ühtlustada info jagamine eri kanalites.
- Koguda regulaarselt liikmetelt tagasisidet (nt küsitlused, fookusgrupid).

Infokanalite arendus ja rollide täpsustamine

Eesmärk: määratleda infokanalite funktsioonid ja nende sihipärane kasutus.

Madianou (2021) toob esile, et info- ja suhtluskanalid ei ole neutraalsed vahendid, vaid omandavad kogukondades tähenduslikke rolle. Töö tulemustest ilmnes, et mõningate kanalite funktsioonid on kattuvad või ebapiisavalt eristatud. Sihipärane funktsioonide määratlemine parandaks info kättesaadavust ning võimaldaks paremat sisulist planeerimist.

Soovituslik kanalite määratlemine:

- E-post ja uudiskiri: ametlik teavitus ja sündmuste info
- Facebooki grupp: igapäevane kogukonnasuhtlus ja arutelud.
- Facebooki leht: seltsi ametlikud teadaanded ja ürituste loomine.

- Koduleht: arhiiv, sündmused ja kalender, ametlik info.
- Instagram: visuaalne sisu ja nooremate liikmete kõnetamine.

Kodulehe kaasajastamine

Eesmärk: parandada kodulehe ligipääsetavust, kasutajasõbralikkust ja nähtavust.

Kodulehe kaasajastamine parandab ametliku ja struktureeritud info kättesaadavust ning tugevdaks seltsi kuvandit ja nähtavust digitaalses meediaruumis

Soovitused:

- Uuendada tehnilist platvormi, et parandada ligipääsu ja leitavust
- Lisada külastusstatistika, mis võimaldaks hinnata info kättesaadavust ja kasutajate infovajadust
- Kaasajastada uudisvoog ja kalender, kuhu lisatakse jooksvalt uudiseid ja teateid, et leht püsiks aktiivne ja ajakohane
- Struktureerida arhiiv, mis koondab varasemaid sündmusi, uudiskirju, väljaandeid ja fotosid ning võimaldab huvilistel leida varasemat sisu süstematiseeritult ning näha kogukonna järjepidevat ja aktiivset toimimist
- Säilitada lehe visuaalne lihtsus ja selge struktuur, et tagada kasutusmugavus.

E-posti kanali tugevdamine ja arendamine

Eesmärk: suurendada e-posti kanalite tõhusust ja kättesaadavust.

E-post on töö küsitluse põhjal kõige usaldusväärsem ja eelistatum infokanal. Savolainen (2023) toob esile, et kasutaja rahulolu infoallikaga sõltub sellest, kui võrd info sobitub tema ootuste, harjumuste ja sotsiaalse kontekstiga. Selge ja järjepidev e-kirjade ülesehitus toetab info usaldusväärset vastuvõttu.

Soovitused:

- Tõsta teadlikkust ESB e-posti listist ja soodustada liitumist
- Kujundada e-kirjad visuaalselt selgemaks ja struktureeritumaks
- Kaaluda uudiskirja ilmumissageduse tõstmist (näiteks kord kuus), et tagada regulaarne ja kiire infovahetus

Vabatahtlike kaasamine ja koolitamine

Eesmärk: laiendada kogukonna osalust infovahetuses ja toetada digioskusi.

Bruns (2008) ja Garrido (2022) rõhutavad, et kasutajate aktiivne kaasamine sisu loomisesse (*produsage*) aitab tugevdada kogukondlikku seotust ning toetada kogukondade jätkusuutlikku toimimist. Info loomine ja haldamine ei tohiks olla vaid juhatuse ülesanne – mitmekesise

sisuloome tagamiseks tuleks kaasata vabatahtlikke ning pakkuda tuge kogukonnale kanalitel ligipääsuks.

Soovitused:

- Kaasata huvilisi kogukonnaliikmeid seltsi sisuloomesse, näiteks sündmuste kajastamise, sotsiaalmeediapostituste loomise ja uudiskirjade koostamise kaudu
- Pakkuda vabatahtlikele sisuloomepõhised töötubasid (nt Instagrami postitused, ürituste kajastused, lihtsamate kujundusprogrammide kasutamine jm)
- Pakkuda lihtsaid digitaalse kirjaoskuse töötubasid või juhendeid, mis toetaksid infokanalite kasutamisel

Töös toodud ettepanekud loovad aluse Eesti Seltsi Belgias kommunikatsiooni teadlikumale arendamisele, toetades organisatsiooni jätkusuutlikkust ja kogukonna sidusust ning tuginedes kogukonna infokäitumisele. Nende rakendamine aitab suurendada infovahetuse kvaliteeti ja kättesaadavust nii praegustele kui ka tulevastele liikmetele.

TÖÖ KOKKUVÕTE

Minu lõputöö andis ülevaate info- ja kommunikatsioonikorralduse arengust diasporaorganisatsioonide kontekstis ning analüüsis Eesti Seltsi Belgias infovoogude korraldust ja kogukonnaliikmete ootusi. Töö eesmärk oli analüüsida, kuidas on kujunenud infokorraldus Eesti diasporaorganisatsioonides ning kuidas vastab ESB infovahetus kogukonnaliikmete infokäitumise vajadustele ja ootustele. Selleks sõnastasin kaks uurimisküsimust:

1. Milliste peamiste arenguetappide kaudu on kujunenud Eesti diasporaorganisatsioonide infokorraldus ning millised tegurid on seda kujundanud?
2. Kuidas toimub infokorraldus Eesti Seltsis Belgias ning millised infokanalid ja -vormid vastavad kogukonnaliikmete infokäitumise vajadustele ja ootustele?

Teoreetilises osas keskendusin diaspora identiteedi, infokorralduse ja kommunikatsiooni käsitlustele ning digitaalsete kanalite mõjule kogukondlikule sidususele. Tuginesin autoritele nagu Detlor, Savolainen ja Boyd, kelle ideed aitasid mul mõista, kuidas infokorraldus toimib usalduse, sotsiaalsete suhete ja kasutajakogemuse kaudu.

Esimesele uurimisküsimusele vastamiseks jälgisin diasporaorganisatsioonide infokorralduse arengut kolmes suuremas ajaperioodis. Esimesel etapil, 19. sajandi lõpul ja 20. sajandi alguses, toimus infovahetus peamiselt suuliselt ning kirikute ja koolide kaudu. Teisel perioodil suurenes trükimeedia ja seltsiliikumise roll, mis võimaldas organiseeritumat, kuid ühepoolset infovahetust. Kolmandas, digiajastu etapis, on infokorraldus muutunud hajusaks, osaluspõhiseks ja võrgustikupõhiseks: kogukonnaliikmed ei ole enam pelgalt info vastuvõtjad, vaid ka selle loojad. Ajalooline vaade näitab, et iga uus infokorralduse etapp on ehitatud eelnevale: seltside kujunemine, meedia teke ja digitaalsed võrgustikud on osa samast järjepidevusest. Tänapäevaseid diasporaorganisatsioone iseloomustav mitmekanaliline infokorraldus ei ole seega juhuslik, vaid kujunenud vastusena diaspora ajalooliselt kujunenud vajadustele ja eesmärkidele. Varasem institutsionaalne korraldus väljendub jätkuvalt ametlike kanalite kasutuses, samas kui sotsiaalmeedia on toonud juurde kogukondlikku osalust ja vahetut suhtlust.

Infokorralduse kujunemist on kujundanud järgmised tegurid:

- organisatsioonilise suutlikkuse kasv,
- tehnoloogiline kättesaadavus,

- kogukondlikud väärtused,
- liikmete motivatsioon ja osalusvalmidus,
- ning ligipääs ja usaldus erinevate kanalite suhtes.

Samas on infokorralduse põhifunktsioonid: kuuluvustunde toetamine, identiteedi säilitamine ja praktilise info jagamine, läbi aja püsinud. Võib öelda, et 19. sajandi kiriklikud kuulutused ja tänased Facebooki postitused täidavad üht ja sama ülesannet. See näitab, et formaadid võivad muutuda, kuid kogukondliku infovahetuse tuum on jäänud oluliseks igas ajastus.

Teise küsimuse valguses analüüsisin, kuidas on korraldatud info liikumine Eesti Seltsis Belgias ning milliseid kanaleid ja sisuvorme kogukonnaliikmed eelistavad. Kasutasin dokumendianalüüsi ja küsitlust. Tulemused näitavad, et ESB infovahetus on mitmekanaliline, vabatahtlikule panusele toetuv ja suures osas kogukonna infokäitumisega kooskõlas. Küsitluse tulemused näitavad, et kogukonnaliikmete infokäitumisega haakuvad kõige paremini e-post ja uudiskiri, mida hinnatakse kõrgeima usaldusväarsuse ja mugavuse alusel. Need kanalid sobivad eelkõige passiivse infootsingu eelistajatele, kuna info jõuab kasutajani otse ja ajastatult. Facebooki grupp toimib aktiivse kogukondliku foorumina. Kodulehe roll on tagasihoidlik, kuid selle potentsiaal ametliku infokandjana on olemas. Instagrami kanal on suunatud visuaalsele ja nooremale sihtrühmale kõnetavale sisule. Küsitluse põhjal selgus, et seltsi infokorraldust hinnatakse kõrgelt, rahulolu infovoogudega oli kõrge just aktiivsemate liikmete seas. Infosult peetakse oluliseks praktilist infot, sündmuste eelkommunikatsiooni ja kogukonnalugusid. Töö näitas, et infokorralduse tõhusus sõltub eelkõige sellest, kuidas info vastab sihtrühmade harjumustele ja väärtustele.

Töö tulemused annavad ülevaate sellest, kuidas diasporaorganisatsioonide infokorraldus on kujunenud ja toimib hajusas ning mitmekesisel kogukonnakeskkonnas. Uurimuse käigus analüüsisin infopraktikaid, mille tulemuse võivad olla rakendatavad ka teistes sarnastes kogukondades. Töö näitab, et infokorralduse tõhusus ei sõltu üksnes tehnilistest lahendustest, vaid ennekõike sellest, kuidas osatakse arvestada sihtrühmade harjumustega, ootustega ja väärtustega. Seeläbi aitab töö kaasa diasporaorganisatsioonide teadlikumale arengule ja kogukondliku sidususe toetamisele. Kokkuvõtlikult võib öelda, et infokorraldus diasporaorganisatsioonides on kujunenud ning kujuneb jätkuvalt rändeperioodide, tehnoloogilise arengu ja kogukondlike tähenduste koosmõjul. Selle tulemuslikkus sõltub eelkõige sellest, kuidas info vahendatakse viisil, mis kõnetab kogukonnaliikmeid ja toetab nende kuuluvustunnet.

SUMMARY

The topic of this thesis is *Information Management and Its Development in Estonian Diaspora Communities: The Case of the Estonian Society in Belgium*.

This thesis examines the development of information and communication management within Estonian diaspora organisations, with a particular focus on the Estonian Society in Belgium (ESB). The aim is to investigate how information flows have evolved over time and how current practices correspond to the needs and expectations of the community.

To this end, I formulated two research questions:

- Through which main stages has information management in Estonian diaspora organisations evolved, and what factors have shaped its development?
- How is information management organised in the Estonian Society in Belgium, and which communication channels and formats align with the information behaviour and expectations of community members?

The theoretical framework combines perspectives from migration and transnationalism with theories of organisational communication and information behaviour. Key contributions from scholars such as Detlor, Savolainen, Boyd and Miller offer insights into how information practices are shaped by trust, participation and social context.

The historical analysis identifies three major phases in the evolution of information management in Estonian diaspora communities. In the early period, communication was primarily oral and centred around churches and schools. The second phase saw the emergence of printed media and more formalised organisations. In the digital era, information flows have become more decentralised and participatory, with social media and email becoming dominant channels. Despite changes in format, the core functions—preserving identity, facilitating practical coordination and maintaining social cohesion—have remained largely consistent.

The empirical section analyses ESB's communication channels and presents the results of a web-based survey (n = 70). The findings show that ESB operates a multi-channel system largely

supported by volunteers. Email is perceived as the most reliable and accessible channel, while Facebook serves as an active community space. The society's website and printed magazine serve supplementary but complementary roles. The effectiveness of communication is strongly influenced by how well the channels correspond to users' habits and expectations.

The thesis concludes with practical recommendations for improving ESB's information flows and offers broader insights applicable to other diaspora organisations. It argues that successful information management relies not only on digital tools, but also on a nuanced understanding of social structures, cultural values and collective practices. Within diaspora contexts, information management is essential for maintaining identity, cohesion and active community participation.

This study highlights the importance of intentional, community-based information management in supporting cohesion—especially in small and geographically dispersed diaspora communities.

KASUTATUD KIRJANDUS

Ahas, R., Silm, S. ja Tiru, M. (2017). Eestist lähtuv hargmaisuus. T. Tammaru (toim), *Eesti inimarengu aruanne 2017* (lk 82–90). Tallinn: Eesti Koostöö Kogu.

Anniste, K. (2018). Rändetrendid maailmas, Euroopas ja Eestis. Poliitikauuringute Keskus Praxis. Kasutatud 22.04.2025, https://www.praxis.ee/uploads/2018/02/rita_ranne.pdf

Arop, M. (2002). Eestlaste arv Brüsselis kasvab. *Eesti Päevaleht*, 10. märts. Kasutatud 03.04.2025, <https://epl.delfi.ee/artikkel/50917013/eestlaste-arv-brusselis-kasvab>

Baran, S. J., ja Davis, D. K. (2020). *Mass communication theory: Foundations, ferment, and future*. Oxford University Press.

Bates, M. J. (1999). The invisible substrate of information science. *Journal of the American Society for Information Science*, 50(12), 1043–1050.

Beilmann, M. (2020). Küsimustiku koostamine. Kasutatud 26.03.2025, samm.ut.ee/kusimustiku-koostamine/

Bruns, A. (2008). *Blogs, Wikipedia, Second Life, and beyond: From production to produsage*. New York: Peter Lang. Kasutatud PDF-väljavõtteid.

Boyd, D. (2015). Social media: A phenomenon to be analyzed. *Social Media + Society*, 1(1), 1–2. [doi:10.1177/2056305115580148](https://doi.org/10.1177/2056305115580148)

Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. Yale University Press. <https://www.danah.org/books/ItsComplicated.pdf>

Couldry, N., ja Hepp, A. (2017). *The mediated construction of reality: Society, culture, mediatization*. Polity Press.

Dekker, R. ja Engbersen, G. (2013). How social media transform migrant networks and facilitate migration. *Global Networks*, 14(4), 401–418. [doi:10.1111/glob.12040](https://doi.org/10.1111/glob.12040)

Detlor, B. (2010). Information management. *International Journal of Information Management*, 30(2), 103–108. doi:j.ijinfomgt.2009.12.001

Digar, Eesti artiklite portaal. (i.a). Kasutatud 02.03.2025, <https://dea.digar.ee/>

Dillie-Lindre, L. (1999, 17. märts). Eestlased Belgias. *Meie Elu: eestlaste ajaleht Kanadas*, nr. 11. Kasutatud 01.05.2025, www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:123456

Dufresne, R. (2025). Cultural memory and diasporic identity in transnational communities. *Cultura: International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 22(1), 45–60. doi:10.3726/CULTURA.2025.22.1.03

Eesti Selts Belgias põhikiri. (2024).

Eesti Selts Belgias koduleht. (i.a). Kasutatud 29.04.2025, www.esb.ee

Eurostat. (2024). Residence permits statistics. Kasutatud 07.04.2025, <https://ec.europa.eu/eurostat>

Garrido, M. R. (2022). The evolution of language ideological debates about English and French in a multilingual humanitarian organisation. *Language Policy*, 21(1), 47–73. doi:10.1007/s10993-021-09586-0

Globalestonian.com koduleht. (i.a). Kasutatud 29.04.2025, Globalestonian.com

Hepp, A. (2020). Deep Mediatization. Routledge. doi:10.4324/9781351064903

Jegorov, T. (1984). Brüsseli meelevaldusel nõuti Niklusele vabastust. *Estniska Dagbladet*, 9. november. Kasutatud 19.03.2025, <https://dea.digar.ee/page/estdagbladet/1984/11/09/2>

Joonson, A. (1972). Belgia eestlaskonna rahvuslik panus. *Võitleja: ülemaailmne Eesti sõjameeste ja vabadusvõitlejate häälekandja*, 1. märts. Kasutatud 29.03.2025, <https://dea.digar.ee/page/voitleja/1972/03/01/2>

Kaldur, K., Telve, K., Pertsjonok, N., Reitalu, L., Derevski, R., Jurkov, K., Khrapunenko, M., Podgoretskaya, D., Kivistik, K., Toomik, K., Vogel, E. ja Henahan, R. (2022). *Eesti väliskogukonnad: identiteet, hoiakud ja ootused Eesti riigi suunal*. Uuringuaruanne. Tallinn: Balti Uuringute Instituut.

Kalkun, M (2002). Ajakirjanduses loodud eestlustunne. Valk, A (koostaja) *Eesti ja eestlased võrdlevas perspektiivis* (102–112). Tartu: TÜ kirjastus

- Kalmus, V., Masso, A., ja Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. In R. Ruutsoo (toim.), *Sotsiaalteaduslik uurimistöö* (lk 133–158). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Kalmus, V., Tambaum, T. ja Abuladze, L. (2023). Digivahendite kasutamine, digioskused ja vaimne heaolu. M. Sisask (toim), *Eesti inimarengu aruanne 2023* (lk 234–251). Tallinn: SA Eesti Koostöö Kogu.
- Kirch, M. (2002). Eesti ja Euroopa identiteet. A. Valk (koost), *Eesti ja eestlased võrdlevas perspektiivis* (lk 87–101). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Komito, L. (2011). Social media and migration: Virtual community 2.0. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(6), 1075–1086. [doi:10.1002/asi.21517](https://doi.org/10.1002/asi.21517)
- Kumer-Haukanõmm, K. ja Telve, K. (2017). Eestlased maailmas. T. Tammaru (toim), *Eesti inimarengu aruanne 2016/2017* (lk 74–81). Tallinn: Eesti Koostöö Kogu.
- Kährik, A., Tammaru, T., Kangur, K., Silm, S., Telve, K., Sinitsyna, A., Rahnu, L. ja Tiru, M. (2018). *Soome ränne*. RITA-Ränne projekt. Tartu: Tartu Ülikool.
- Leurs, K., & Prabhakar, M. (2024). Digital diasporas and the cultural politics of belonging: Practices of memory, identity and community online. *Media and Migration Studies*, 6(1), 22–39. <https://www.researchgate.net/publication/385150502>
- Li, Y. (2024). Bridging distances: The impact of ICT on diaspora connectivity and cultural exchange. *Journal of Transnational Communication*, 9(2), 115–133. <https://www.researchgate.net/publication/380209068>
- Madianou, M. (2021). Polymedia life. *Pragmatics and Society*, 12(5), 861–868. [doi:10.1075/ps.00051.mad](https://doi.org/10.1075/ps.00051.mad)
- Metelitsa, M., Matteus, S., Teearu, E., Rais, K. ja Metspalu, M. (2021). *Välismaal elavate eestlaste küsitlusuuringu kokkuvõte*. Tallinn: Välisministeerium.
- Miller, K. (2021). *Organizational Communication: Approaches and Processes* (8th ed.). Boston: Cengage Learning.

- Nemvalts, L. (2023). RaRa andmestikud kaartidel. *Eesti rahvusbibliograafia*. Eesti Rahvusraamatukogu. Kasutatud 07.04.2025, <https://digilab.rara.ee/blogi/rara-andmestikud-kaartidel/>
- Reintam, H. (2014). *Eesti välisränned 1920–1940* (Bakalaureusetöö). Tartu: Tartu Ülikool, ajaloo ja arheoloogia instituut.
- Riisman, E. (toim). (1934). *Organiseeritud Välis-Eesti: album I*. Tallinn: OÜ Vaba Maa. Kasutatud 07.04.2025, <https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:436446/369880/page/1>.
- Rosenberg, T. (2016). Eesti seltsiliikumisest ja selle ajaloo uurimisseisust. T. Tannberg (toim), *Õpetatud Eesti Seltsi aastaraamat 2015* (lk 120–140). Tartu: Õpetatud Eesti Selts.
- Sarv, E.-S. (2013). *Akadeemiline habitus, akadeemiline identiteet*. Tallinn: Tallinna Ülikool. Kasutatud 05.04.2025, www.tlu.ee/opmat/ka/opiobjekt/akadeemilisest_identiteedist/identiteedist.html
- Savolainen, R. (2023). Everyday life as an evolving context of information behaviour. *Aslib Journal of Information Management*, 75(5), 940–960. doi:10.1108/AJIM-03-2022-0116
- Shockley-Zalabak, P. (2015). *Fundamentals of Organizational Communication* (9th ed.). Pearson. Boston: University of Colorado
- Sotsiaalmeediakanal Facebook. (i.a). Kasutatud 02.03.2025, www.facebook.com
- Sotsiaameediakanal Instagram. (i.a). Kasutatud 02.03.2025, www.instagram.com
- Statistikaamet. (2025). *IT32: 16–74-aastased arvuti- ja internetikasutajad*. Kasutatud 01.04.2025, https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus_infotehnoloogia_infotehnoloogia-leibkonnas/IT32/table/tableViewLayout2
- Sundar, S. S., & Limperos, A. M. (2013). Uses and Grats 2.0: New gratifications for new media. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 57(4), 504–525. doi:10.1080/08838151.2013.845827
- Tammaru, T., Kumer-Haukanõmm, K. ja Kährik, A. (2010). *Eestlased Soomes ja Eestisse tagasirände kavatsused*. Tartu: Tartu Ülikool

Tammur, A., Puur, A. ja Tammaru, T. (2017). Kas Eestis toimub rändepööre? Välisrände suundumused 2000–2015. T. Tammaru (toim), *Eesti inimarengu aruanne 2016/2017* (lk 35–42). Tallinn: SA Eesti Koostöö Kogu.

Tiido, B. (toim). (1939). *Organiseeritud Välis-Eesti: Album. II*. Tallinn: OÜ Vaba Maa. Kasutatud 07.04.2025, <http://www.digar.ee/id/b13483511>.

Tiit E-M., Maasing, E. (2016), *Residentsuse indeksi rakendamine rahvastikustatistikas*. Kasutatud 28.04.2025, www.stat.ee/sites/default/files/2020-12/Residentsuse%20indeksi%20rakendamine%20rahvastikustatistikas%20ET.pdf

Toomik, K. ja Kaldur, K. (2023). *Portaali Global Estonian analüüs*. Tallinn: Balti Uuringute Instituut. [doi: 10.23657/IBS.2023.8](https://doi.org/10.23657/IBS.2023.8)

Toomistu, T., Annist, A. ja Murakas, R. (2023). *Noored eestlased välismaal: lahkumise põhjused, suhted Eestiga ja tagasipöördumine*. Tartu: Tartu Ülikooli kultuuriteaduste instituut.

Tsagarousianou, R. (2004). Rethinking the concept of diaspora: Mobility, connectivity and communication in a globalised world. *Westminster Papers in Communication and Culture*, 1(1), 52–65. <https://doi.org/10.16997/wpcc.203>

Tsagarousianou, R. (2022). Digital diasporas revisited: Belonging and mediated memory in a networked age. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 48(13), 2974–2990.

Valk, A. (2001). *Two facets of ethnic identity: ethnic pride and ethnic differentiation*. Doktoritöö. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vihalemm, P. ja Kõuts-Klemm, R. (2017). Meediakasutuse muutumine: interneti ajastu saabumine. P. Vihalemm, M. Lauristin, V. Kalmus ja T. Vihalemm (toim), *Eesti ühiskond kiirenevas ajas* (lk 251–278). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vihalemm, T. (2017). Meedia roll rändes ja lõimumises. T. Tammaru (toim), *Eesti inimarengu aruanne 2016/2017*. Tallinn: Eesti Koostöö Kogu.

Võõrsõnade leksikon. (2012). Eesti Keele Instituut. <https://arhiiv.eki.ee/dict/vsl/>

Õigekeelsussõnaraamat ÕS. (2018). Eesti Keele Instituut.

LISAD

Lisa 1. Küsimustik

Kasutaja profiil

1. Vanus:

- Kuni 20
- 21–34
- 35–49
- 50–64
- 66– ...

2. Sugu

- N
- M
- Ei soovi täpsustada

3. Kui kaua oled Belgias elanud

- alla 2 aasta
- 2 kuni 10 aastat
- 11 aastat ja rohkem
- Belgias (enam) ei ela, aga tunnen huvi seltsi tegevuste vastu

4. Seos Eesti Seltsiga Belgias (ESB)

- Olen täisliige
- Olen toetajaliige
- Ei ole liige

Osalemine ESB üritusel

5. Kui tihti osaled ESB üritustel (teatrietendused, kino, kohtumisõhtud, peod jm sündmused)

- Peaaegu kõikidel üritustel
- Regulaarselt (5–8 korda aastas)
- Aeg-ajalt (1–4 korda aastas)
- Pole kunagi osalenud

Infokanalid ja eelistused

6. Milliseid ESB info edastamise kanaleid tead? (*vali kõik sobivad*)

- E-post (kogukonna uudiskiri ja Bruesti meililist)
- Eesti Seltsi Belgias koduleht
- Facebook
- Instagram
- Paberil kogukonna ajakiri “Euroopa südames”
- Suusõnaline info tuttavatelt
- Muu (palun täpsusta) _____

7. Milline infokanal on sinu jaoks kõige mugavam? (*valida saab ühe vastuse*).

- E-post (kogukonna uudiskiri ja Bruesti meililist)
- Eesti Seltsi Belgias koduleht
- Facebook
- Instagram
- Kogukonna ajakiri
- Suusõnaline info tuttavatelt
- Muu (palun täpsusta) _____

Koduleht: www.esb.ee

8. Milline infokanal on sinu jaoks kõige usaldusväärsem? (*valida saab ühe vastuse*).

- E-post (kogukonna uudiskiri ja Bruesti meililist)
- Eesti Seltsi Belgias koduleht
- Facebook
- Instagram
- Kogukonna ajakiri
- Suusõnaline info tuttavatelt
- Muu (palun täpsusta)

Koduleht

9. Kas ja kui sageli oled viimase 6 kuu jooksul külastanud ESB kodulehte?

- Jah, sageli (3–4 korda kuus)
- Jah, harva (1–2 korda kuus)
- Jah, harvem kui 1 kord kuus
- Ei ole külastanud

10. Millist infot oled ESB kodulehelt otsinud? (valida võib mitu varianti)

- Ürituste kalendrit ja registreerimisinfot
- ESB tegevuste (Eesti Kool, rahvatants, koorilaul) infot
- Üldist teavet seltsi ja selle ettevõtmiste kohta
- Liikmeks astumise või toetamise võimalusi
- Praktilist infot Belgias elavatele eestlastele
- Kontaktandmeid ja võimalusi seltsiga ühendust võtta
- Blogiartikleid või uudiseid Eesti kogukonnast Belgias
- Ei ole külastanud
- Muu (palun täpsusta) _____

11. Kuidas hindad ESB kodulehe kasutajasõbralikkust (kodulehe selgust, loogilist ülesehitust, infot lihtsat leitavust ja mugavat kasutamist erinevates seadmetes)? (skaalal 1–5, kus 1 = väga ebamugav ja 5 = väga mugav)

12. Kui soovid, võid lisada kommentaari, kuidas kodulehte paremaks muuta.

Infovoo tõhusus ja rahulolu

13. Kui rahul oled ESB infovahetusega üldiselt? (skaalal 1–5, kus 1 = väga rahulolematu ja 5 = väga rahul)

Parandusettepanekud

14. Millist tüüpi sisu sooviksid rohkem näha ESB infokanalites? (valida võib mitu varianti)

- Rohkem ürituste eelinfot ja meeldetuletusi

- Kokkuvõtteid toimunud sündmustest (fotod, videod)
- Intervjuusid või lugusid Belgias elavate eestlastega
- Eesti kultuuri ja ajaloo teemalisi postitusi
- Praktilist infot Belgias elavatele eestlastele
- Muu (palun täpsusta)

15. Kas sul on ettepanekuid, kuidas infovahetust paremaks muuta? (avatud vastus)

16. Üldised ettepanekud ja kommentaarid (avatud vastus)

Lisa 2. Seltsi olulisemad sidusrühmad ja koostööpartnerid

Sidusrühm	Seos
Välisministeerium (üleilmse eestluse ja kultuuridiplomaatia osakond)	Diasporaapoliitika koordineerimine ja koostööprojektides osalemine
Haridus- ja Teadusministeerium	Emakeelse hariduse ja kultuuri edendamist väliseestlaste seas
Eesti Instituut	Haridustegevuse toetamine (kuni 2024)
Eesti Keele Instituut	Haridustegevuse toetamine (alates 2024)
Kodanikuühiskonna Sihtkapital	Kogukonnaalgatuste ja projektide toetamine
Integratsiooni Sihtasutus	Keele- ja kultuuriprojektid välismaal elavatele eestlastele
Eesti Kultuurkapital	Kultuurisündmused ja kultuuridiplomaatia, toetus üritustele ja projektidele.
Teised Euroopa Eesti seltsid (nt Hollandis, Saksamaal, Luksemburgis)	Kogemuste vahetus ja koostöö ürituste korraldamisel
Global Estonians	Võrgustik, tugi ja rahvusvaheline nähtavus. Info levitamine
Kohalikud ja rahvusvahelised haridusasutused (sh Euroopa Koolid Belgias)	Haridusvõimaluste toetamine Eesti päritolu lastele, ühised üritused
Eesti kultuuri- ja haridusasutused (teatrid, ansamblid, kultuuritegelased)	Esinejate ja projektipartnerite kaasamine
Belgia kohalikud kultuuriorganisatsioonid, kultuurikeskused jm	Koostöö ürituste korraldamisel, ruumide ja tugiteenuste pakkumine
Eesti Rahvusringhäälingu korrespondendipunkt Brüsselis (ERR)	Seltsi tegevuse kajastamine Eesti meedias ja nähtavuse suurendamine

Eesti alaline esinduse Euroopa Liidu juures	Koostöö kultuuri- ja esindussündmustel
Eesti suursaatkond Belgias	Koostöö kultuuri- ja esindussündmustel. Diplomaatiline ja kogukonnatugi

Allikas: Autori koostatud

Lisa 3. Esimesed Eesti seltsid

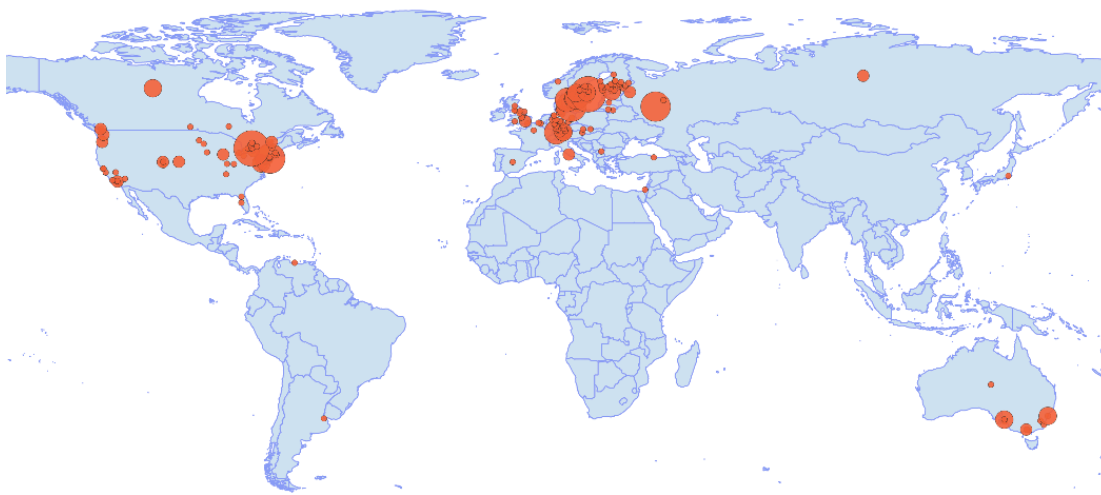
1934 aasta albumist leiab koondatud ülevaate erinevate seltsiliste tegevuste kohta maailmas (Riisman, 1934)

Maa	Seltsi asutamise aasta	Eestaste arv 1934
Prantsusmaa	Pariisi Eesti Selts asutati 1925	Ca 200
Rootsi	esimesed plaanid ES asutamiseks on aastast 1905, aga ametlikult asutati selts alles 1932	300 (ca 90% naised)
Läti	juba enne IMS oli Lätis 2 Eesti seltsi ning seltside hulk kasvas jõudsalt	
Saksamaa	1910. Asutati Berliini Eesti Ühendus, mis alates 1922 kannab nime Berliini Eesti SELts	300-350
Soome	Kaks seltsi Helsingis	Helsingis ca 400, Soomes ca 1500
Leedu	1928	119
Austria	1928	41
Lõuna-Ameerika	Ca 1928	Ca 5000 (sh Brasiilias 3500, Argentiinas 1500)
Kanada	Erinevates paikades alates 1928	Ca 1200
Austraalia	Ca 1924, 1927	Ca 1500
USA	Ca 1928	Üle 50 000
Poola		ca 100 eestlast, põhiliselt Varssavis
Venemaa	Seltsiline tegevus on raskendatud	Ca 150 000

Autori koostatud Välis-Eesti I albumi põhjal (Riisman, 1934)

Lisa 4. Eestikeelsete raamatute ilmumine 1944-1991

Eestikeelsete raamatute ilmumisaigad väljaspool Eestit ajavahemikus 1944–1991

Laura Nemvalts. Aluskaart: Natural Earth (2023). Andmed: Eesti Rahvusbibliograafia.

Raamatute arv

Eestikeelsete raamatute ilmumisaigad väljaspool Eestit ajavahemikus 1944-1991

Allikas: Nemvalts 2023

Lisa 5: Eestlaste grupid Facebookis

Allolevas kokkuvõttes toodud valik Facebooki grupe, mille pealkiri sisaldab viidet "eestlased" ja mille fookus on seotud konkreetsete geograafiliste piirkondadega. Nimekiri annab ülevaate sellest, kui laialt on Eesti diasporaa Facebooki keskkonnas esindatud ning kui aktiivne võib olla kogukonnapõhine infovahetus sotsiaalmeedias.

Grupi nimi	Liikmete arv (ligikaudu)	Asukohariik/piirkond
FinEst – Eestlased Soomes 	48 000	Soome
Eestlased Soomes	16 000	Soome
Eestlased Hispaanias (rämpspostivaba)	15 000	Hispaania
Eestlased Egiptuses	15 000	Egiptus
Olen eestlane välismaal	14 000	Rahvusvaheline
Eestlased Hispaanias / Estonios en España	10 000	Hispaania
Eestlased Norras	8 200	Norra
Eestlased Põhja-Ameerikas	8 200	USA ja Kanada
Eestlased Türgis	7 900	Türgi
Eestlased Perthis	7 700	Austraalia
Eestlased Itaalias	7 600	Itaalia
Eestlased Rootsis	7 300	Rootsi
Eestlased Alicantes	6 100	Hispaania
Eestlased Balil	5 800	Indoneesia (Bali)
Eestlased Londonis	5 600	Suurbritannia
Eestlased Kreekas	5 500	Kreeka
Eestlased Hollandis	5 100	Holland / Madalmaad

Eestlased Portugalis	4 800	Portugal
Eestlased Inglismaal	4 700	Inglismaa
Eestlased Kanadas	4 300	Kanada
Eestlased Küprosel	4 100	Küpros
Eestlased Prantsusmaal	3 300	Prantsusmaa
Eestlased Saksamaal	3 200	Saksamaa
Eestlased Iirimaa	3 100	Iirimaa
Eestlased Uus-Meremaal	3 100	Uus-Meremaa
Eestlased Belgias	2 600	Belgia

Kokkuvõte põhineb autori poolt 2025. aasta kevadel (05.04.2025) kogutud andmetel Facebooki avalikest gruppidest. Liikmete arvud on ümardatud ja võivad ajas muutuda.

Lisa 6. ESB korraldatud sündmused 2024–2025

Sügis 2024 kuni kevad 2025 hooajal toimunud ürituste kokkuvõte.

Kuu	Üritus	Esineja	Ürituse tüüp
September 2024	Hooaja avasumin	Seltsi juhatus, David Vseviov	Kogukonna üritus
Oktoober	Ööülikooli salvestus	Jaan Tootsen, Mingo Rajandi, Ingel Vaikla	Avalik salvestus
Oktoober	“Öölood”	Leana Vapper ja Kulno Malva	Kontsert
November	“Liblikapüüdja”	Kellerteater	Teatriendus
November	“Pimedas ja teki all”	Piip ja Tuut Teater	Teatriendus
Detsember	“Ajalalus”	Piip ja Tuut Teater	Teatriendus
Detsember	Laste jõulupidu	Laste rahvatantsurühm ja koorid	Kogukonna üritus
Veebruar	“Vaimude tund Koidula tänavas”	Eesti Draamateater	Teatriendus
Veebruar	Mängufilm “Aurora” + vestlus	Maarja Johanna Mägi	Kino / vestlusõhtu
Märts	Eesti 107. aastapäeva pidu	Erinevad kogukonnaliikmed	Kogukonna üritus
Märts	“Skalpell”	Eesti Draamateater	Teatriendus
Märts	Kirjandussumin Contraga	Kirjanik Contra	Vestlusõhtu
Mai	Raamatuvahetuslaat		Kogukonna üritus

Kuu	Üritus	Esineja	Ürituse tüüp
Mai	“Veenus karusnahas”	Teater Nuutrum	Teatriendus
Mai	Seltsi üldkoosolek		Seltsi koosolek
Mai 2025	“Sada grammi taevasina”	Teater Vanemuine	Teatriendus

Allikas: Autori koostatud

Lisa 7. E-maili list

Vaade kogukonna e-posti listi "Bruest"

☆ bruest 341 members 31-60 c

□ ↻ ⋮

 Eesti Selt... , ... m... n.m... k... 8	Jaak Kilmi uus film "VARI" Brüsselis 9. novembril kell 16 – Tere Publiku... idn... le vastu t... is saame pakkuda...	1
 Eesti Selt Belgias	Kontsert "ööLood" juba 15. oktoobril Kontakti majas – "ööLood" on kahe pärimusjuurtega muusiku, laulja Leana ...	1
 ir... l...@gmail.com	Korter saadaval November-Detsember – Tere, ü... välja oma armast kodu Brüsselis, Jette piirkonnas, Pi... ienh...	
 Mari... :s... ä	Meeldetuletus: Edastan kutse jumalateenistusele 06.10.2024 kell 16.00 – From: M... M... r Sent: Friday, Oc...	
 Eesti Selt Belgias 2	Ööülikooli salvestus Brüsselis – MEELDETULETUS - juba sel reedel Tere kõigile! 4. oktoobril algusega kell 19 leia...	
 eestite...@gmail.com	22.oktoobril Kellerteatri triller "Liblikapüüdja" – Teisipäeval, 22. oktoobril kell 19.00 Audergemi kultuurikeskuse ...	
 ra... i...@gmail.com	Ixelles Artist Trail sel nädalavahetusel – Head kunstihuvilised, Sel nädalavahetusel toimub Ixelles Artist Trail 20...	
 Saatkond Brüsselis üldaadress (e...	Kutse maailmakoristuspäevale 21. septembril kl 10.00 – Tere ÜRO Peaassamblee võttis eelmisel aastal vastu E...	
 Eesti Selt Belgias	Meeldetuletus: täna õhtul LÖPUSUMIN + disko – Tere, head kaasmaalased! Tuletame meelde, et olete oodatud o...	
 Eesti Selt Belgias	Hooaja LÖPUSUMIN ja DISKO – Saame veel enne suvepuhkust kokku! 21. juunil kl 19.00 Flaami kultuurikeskuses...	
 eestikoolbe	Fwd: Stipendiumiprogrammi avanemine: Väliseestlaste õpingute toetamine Eestis – Saatja: Krista Arro Harno <...	

Kuvatõmmis seisuga 10.04.2025

Lisa 8. Smaily uudiskiri

Smaily's vormistatud uudiskirja vaade

Eriauhinna nominendid on Kati ja Erik Simpson aastatepikkuse suurepärase töö eest Eesti teatrikunsti levitamisel Brüsselis. Laureaadid kuulutatakse välja rahvusvahelisel teatripäeval, 27. märtsil Tallinnas Von Krahli Teatris.

XXVIII laulupidu ja XXI tantsupidu ISEOMA

Suur töö on tehtud ning kõik Brüsseli tantsurühmad ja segakoor Beene on saanud kutse suvisele suurpeole. Südamlik tänu Beene dirigentidele Kerttu Liisa Sepale ja Maris Pajustele ning suured kummardused Brüsseli rahvatantsurühmade juhendajatele Angelika Sokolovale, Kaido Kroonile ja Kalev Järvelale!

Eesti sünnipäeva tähistamine Brüsselis

Eesti Kooli kunstiringi näitus „MEMO. Noorte noppeid Eesti ajaloost“ avati Eesti 107. sünnipäeva tähistamise raames Eesti saatkonnas Belgias ja huvilised leiavad selle ka [siit](#).

Aitäh kõigile, kes oma rõõmsa meelega andsid panuse ühise sünnipäevapeo õnnestumisse. P. S. See on viimane võimalus oma Eesti-teemalisi teadmisi proovile panna ja [viktoriinis](#) osaleda.

NOORTELE

Väliseesti noorte keelelaager

Kui oled 13–18-aastane eesti päritolu noor, kes elab välismaal, ja soovid veeta suve keskel nädala Eestis, õppida eesti keelt, leida uusi sõpru ja avastada Eestimaa põnevaid paiku, siis on noorte rahvusaaslaste keelelaager just sulle!

Stipendium erialaseks praktikaks Eestis

Välismaal elav eesti noor, tule praktikale Eestisse! Programmi eesmärk on anda 18–35-aastastele noortele, kes on kas välismaal sündinud või enam kui viis aastat välismaal elanud, võimalus tutvuda lähemalt Eestiga, areneda oma alal

Kuvatõmmis seisuga 10.04.2025

Lisa 9. ESB Facebooki konto

Vaade ESB Facebooki kontole

EESTI SELTS BELGIAS
Eesti Selts Belgias
1K likes · 1.1K followers

Liked Message Search

Posts About Mentions Reviews Followers Photos More

Events
Upcoming Past

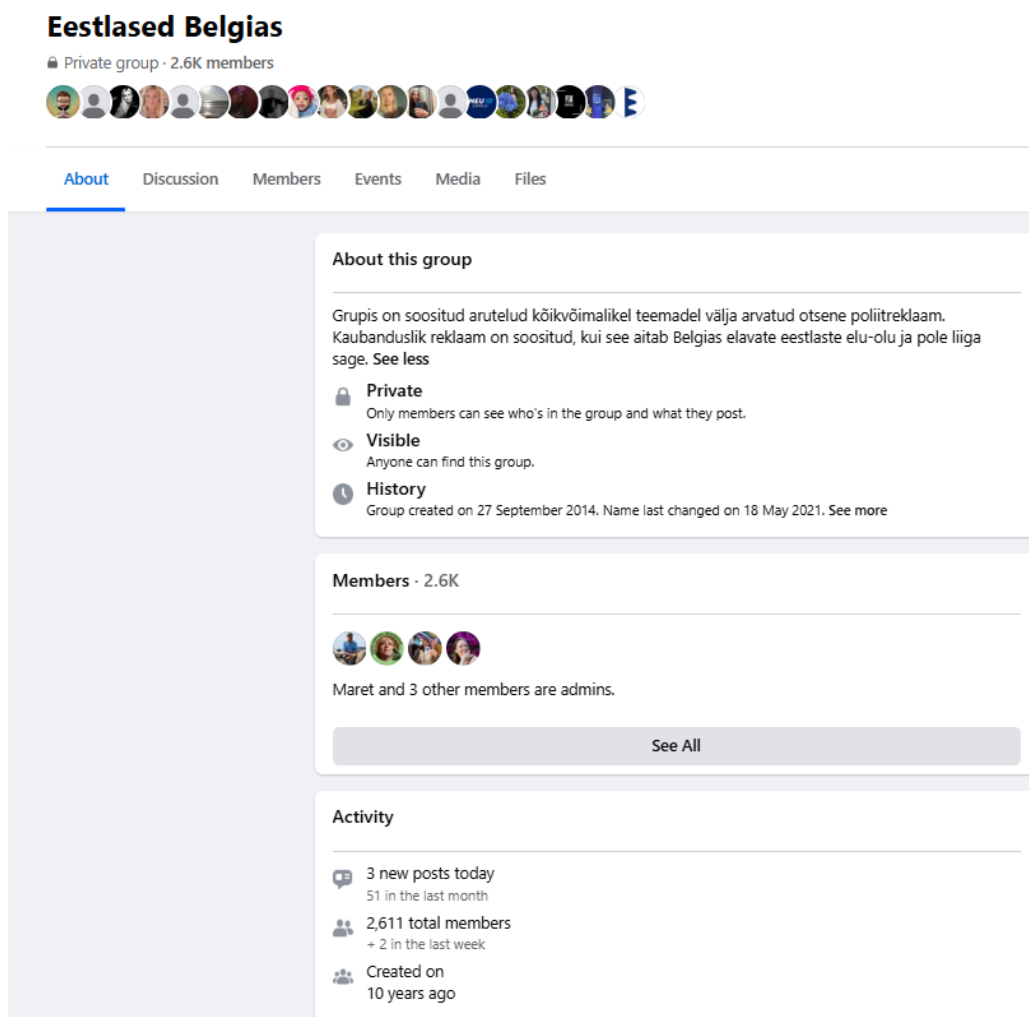
Thu, 8 May at 19:00
Teater Nuutrum "Veenus karusnahas"
Centre Culturel d'Auderghem - CCA · Oudergem...

Wed, 21 May at 19:00
Teater Vanemuine, "Sada grammi taevasina"
Le 140 · Schaarbeek
Event by Eesti Selts Belgias

Kuvatõmmis lehelte www.facebook.com. Kasutatud 14.04.2025

Lisa 10. Facebooki grupp "Eestlased Belgias"

Vaade gruppi "Eestlased Belgias"

Eestlased Belgias
Private group · 2.6K members

About Discussion Members Events Media Files

About this group

Grupis on soositud arutelud kõikvõimalikel teemadel välja arvatud otsene poliitreklaam. Kaubanduslik reklaam on soositud, kui see aitab Belgias elavate eestlaste elu-olu ja pole liiga sage. [See less](#)

Private
Only members can see who's in the group and what they post.

Visible
Anyone can find this group.

History
Group created on 27 September 2014. Name last changed on 18 May 2021. [See more](#)

Members · 2.6K

Maret and 3 other members are admins.

[See All](#)

Activity

3 new posts today
51 in the last month

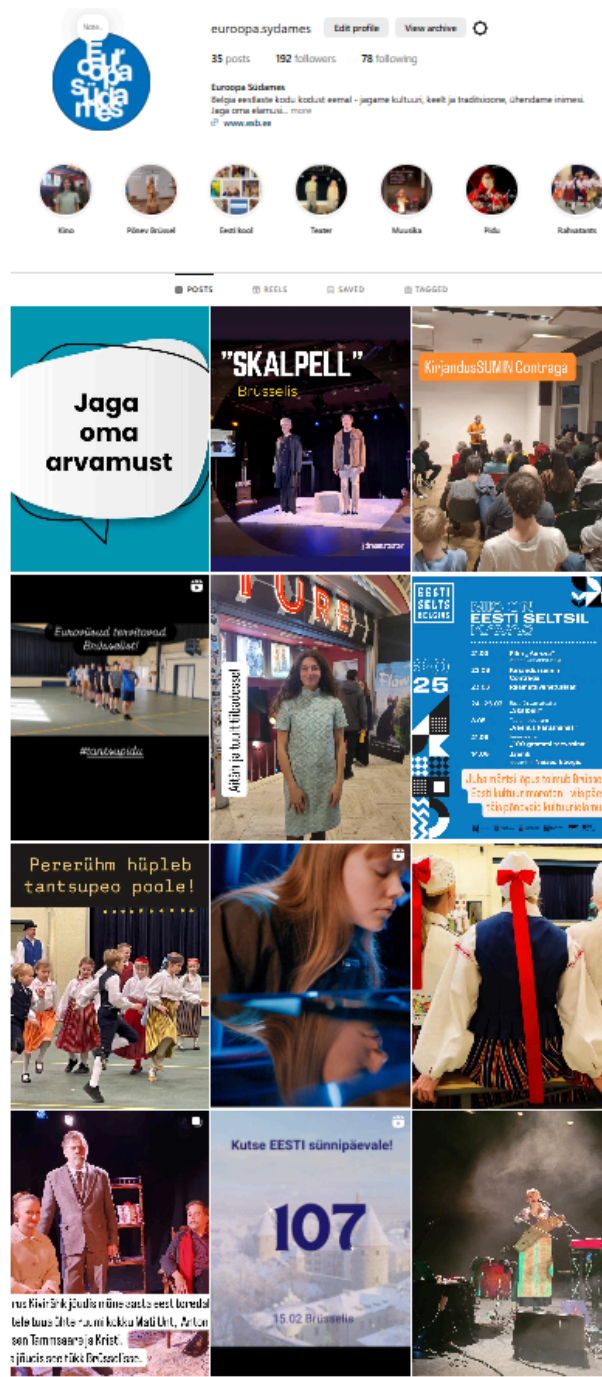
2,611 total members
+ 2 in the last week

Created on
10 years ago

Kuvatõmmis lehelt www.facebook.com. Kasutatud 14.04.2025

Lisa 11. Seltsi Instagrami leht

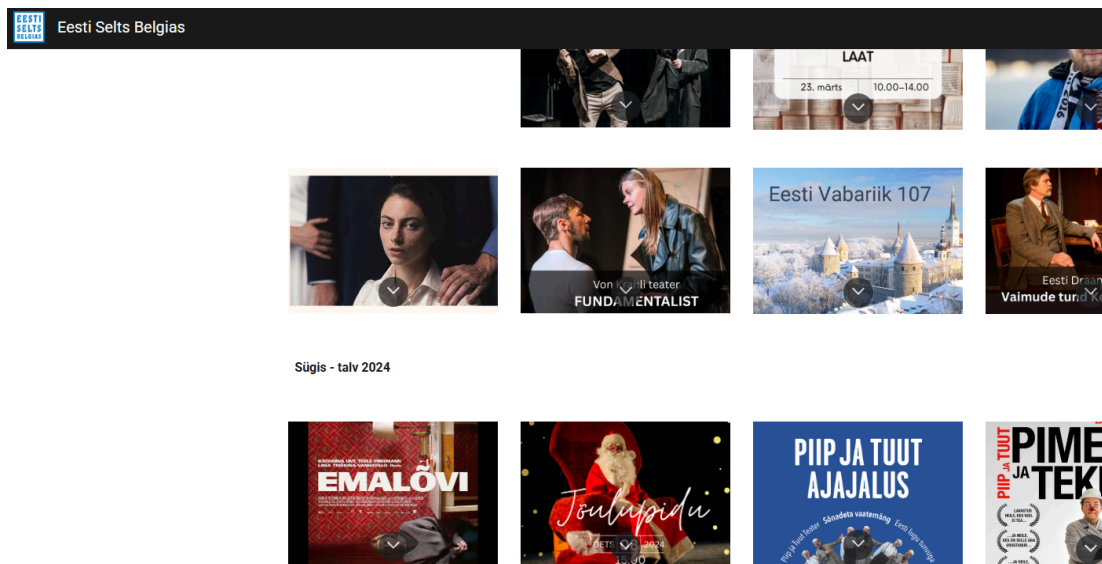
Vaade Seltsi Instagrami lehele

Kuvatõmmis lehelt www.instagram.com/euroopa.sydamed. Kasutatud 14.04.2025

Lisa 12. Koduleht

Vaade ESB kodulehele www.esb.ee

Kuvatõmmis lehelt www.esb.ee. Kasutatud 14.04.2025

Lisa 13. Ajakiri “Euroopa südames”

Ajakirja “Euroopa südames” teine number

Jaauar 2023

EUROOPA SÜDAMES

TEINE VÄLIAANNE

Foto: Katar-Maria Pihel

Üheksa-aastane hoo mees on ühe aasta vanuse laste, terved ja ettevalmistatud ja püüdnud rõõmuks

Koosolemise aeg

Aeg on lemmikud lihtsasti sellest põlvast, kui esimest korda teadame, et “Euroopa Südames” on olemas. Mõeldud aasta on rahvusvahelise enesest palu toetada ständid Belgia vabariigi kogukonnas. Meil on loodud inspireerivad inimesed Eesti, koostööd on rõõmsalt teinud ka koostöö, pidanud ja teostatud. Ilmselt on meil mõned teinud eelmise aasta skandaalid hetked.

Raamatukogude aastat inspireerituna jagavad mõned meil kättesaadavad kirjandused põlvast teadmissoovitusi. Saate ilmselt meie tundeid ja kogemusi Eesti rahkestest. Brittsell Euroopa Koolide sõprus Wärsas ja Larkens. Tutustu

me vimaalse Eesti Maaga (tuntud ka kui Global Estonian), mille tagamaid valgustab Kadri Liiron, ilmselt eestlase rühmitajad väärtustades. Mõnikord õpetajad koolisid Anneli Ahas võtab aga loetud meid eesti laste koolis nii Luksemburgis kui Belgias.

Liaks paljude positiivsete meelde jäävate varjutas mõeldud aastal kõiki rõõme ka rühmitajad meil maadluse toimiva püüdi ja soos sellega on suudetud paljusid ka inimesi mõistmaks. Aga mis saab siis, kui...? Mida saaksid teha nina, et kaitsta oma kodu? Juba teist aastat toimub Eesti Koolis vanemale vanasõbralik suhted populaarne riigikaitsering, mis tutvustab noortele laste

riigikaitse põhimõtteid, õpetab andma enesest, mis on teine teema ning võib olla ka teaduskonks, nagu koolikatele valmistamine Ukraina sõduritele.

Sellelgi seoses on 17. mail ajakirjeldus päev ka Naiskõrvaldus juulis, kuna siis loodi esimene Naiskõrvaldus jaoskond väljaspool Eesti – nimelt Tallinna ringkonnas Brüsselis jaoskond. Nende võimete naise tegevustest saate samuti lugeda sellel ajakirjal ning ehk imustab see teinud tegevust naine Naiskõrvaldusega liitena.

Loomulikult ei ole ka seekord suudetud meie igapäevastele andekaid ja tootvaid lapsi, sest lehe lõpetus leide valiku stiil-

sel toimunud Belgia eesti laste ja noorte omakoolingukoostööd, „Kui ma ilukord rannatse kutsuti...“ põlvastest sõdest.

See on ilmselt kõige, kes kidesse lehe- numbril valmistamise rõõm ja jõuga kaasa aitavad! Aitäh Kodanikuühiskonna Sihtkapitalile ja välisministriametile, kes teevad lehe ilmumist Eesti väliskogukondade väljastte toetusprogrammi kaudu.

Mõnemat lugemist!

TOIMETUS

www.esb.be, eesti.selts@gmail.com

Soovid teada Eesti Seltsi tegevust?

Arvelduskonto: BE9003021548032 SWIFT/BIC: KREDBEB33

Konto omanik: Eesti Selts Belgias /

Association Estarienne en Belgique

VÄLISMINISTERIUM

Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Lisa 14. Valimi kirjeldus

Valimi kirjeldus (N = 70)

Tunnus	Kategooria	Vastajate arv
Sugu	Naine	58
	Mees	10
	Ei soovi täpsustada	2
Vanuserühm	20–34	6
	35–49	46
	50–64	17
	65+	1
Seos ESB-ga	Ei ole liige	51
	Täisliige	10
	Toetajaliige	9

Allikas: Autori koostatud

Lisa 15. Töös kasutatud mõisted

diasporaa – hajali paiknev rahvus- või kultuurikogukond, mis elab väljaspool oma päritolumaad ja säilitab sidemeid kodumaaga;

digilõhe – lõhe inimeste või rühmade vahel seoses ligipääsu või oskustega digitehnoloogiate kasutamisel;

hargmaisus – eluviis või tegevus, mis toimub samaaegselt mitmes riigis või ühiskondlikus kontekstis;

infokorraldus – info loomise, haldamise, säilitamise ja sihipärase levitamise süsteem kogukonna või organisatsiooni eesmärkide saavutamiseks;

infovajadus – tunnetatud vajadus teabe järele, mis ajendab info otsimist, kasutamist või infokanaliga suhtlemist;

infovoog – info liikumine erinevate kanalite kaudu sihtrühmadeni, mis võib olla nii ametlik kui mitteametlik;

infoväli – kommunikatsiooni sotsiaalne ja tehniline keskkond, milles toimub info liikumine ja tähenduse loomine;

kommunikatsioonistrateegia – eesmärgipärane ja teadlik tegevuskava, mis määratleb, kuidas organisatsioon suhtleb oma sihtrühmadega, et saavutada soovitud mõju ja järjepidevus infovahetuses;

kultuuriline mälu – kogukonna kollektiivne mälu, mida kantakse edasi sümbolite, meedia ja rituaalide kaudu;

latentsed sidemed – olemasolevad, kuid mitteaktiivsed suhted, mis võivad vajadusel taas aktiveeruda (nt sotsiaalmeediakontaktid);

MAIN-mudel – meediapsühholoogiline mudel, mis selgitab, kuidas teatud tehnoloogilised omadused mõjutavad sõnumi usutavust ja mõjusust (Sundar & Limperos, 2013);

meediakeskkond – infovälja ja sotsiaalse kommunikatsiooni koosmõju keskkond, mida kujundavad erinevad tehnoloogiad, platvormid ja kasutajate praktikad;

nõrgad sidemed – suhteliselt pealiskaudsed või juhuslikud sotsiaalsed kontaktid;

produsage (produsage) – kasutajapõhine sisuloome, kus inimesed on ühtaegu nii info loojad kui tarbijad (Bruns, 2008);

polümeedia – olukord, kus inimestel on ligipääs mitmele meediavahendile ning kanalivalik sõltub sotsiaalsest ja emotsionaalsest tähendusest (Madianou & Miller, 2012);

süvameediastumine (deep mediatization) – meedia tungimine kõikidesse ühiskonna valdkondadesse, muutes igapäevast suhtlust ja struktuure (Hepp, 2020).

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Maret Kuresoo,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Infokorralduse kujunemine ja toimimine väliseesti kogukondades Eesti Selts Belgias näitel,

mille juhendaja on Tiina Palu,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Maret Kuresoo

25.05.2025